



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BENT FRANDSEN

SLAGELSE - HASHØJ - HØNG

TURISTFORENING

1930-2005



BENT FRANDSEN

SLAGELSE - HASHØJ - HØNG
TURISTFORENING
1930-2005

Turisme er fra at være de fås hobby
blevet til indtægtskilde for de mange
og en meget betydende national-
økonomisk faktor. Det er helt
uforsvarligt at lade den styre af
amatører.

Egil Rasmussen
1973

Udgivet med støtte fra:
Dansk Bank Fond / Danske Bank Slagelse
Kultur- og erhvervssammenslutningen i Slagelse
Jannerup offset a/s

“Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening”
Af Bent Frandsen

Udgivet af Turistkontoret, Slagelse, 2005

Tryk: Jannerup offset a/s

Bogen er sat med Times

ISBN: 87-984993-2-7

Indholdsfortegnelse

Forord	8
Indledning	8
Lidt forhistorie	9
Industrialiseringen skabte turismen	9
H. C. Andersen - den første moderne turist	9
De første turistforeninger	10
Den danske Turistforening	10
Turistforeningen for Slagelse og Omegn	11
Stiftende generalforsamling den 7. juli 1930	11
Det første turistbureau på Schweizerpladsen 10	12
Det begyndte med sponsorvirksomhed	12
Forslag om et udsigtstårn	12
Ingen belysning af Sct. Mikkel's kirkespir	13
Stor turistudstilling	13
Strid om afholdelse af fester	15
Antvorskov Ruiner - 1930'ernes største turistattraktion	15
Trelleborg udgraves	16
Vrede over pjece	16
Økonomiske problemer	17
Kommunale tilskud fra 1938	17
Forhold under 2. Verdenskrig	18
"En by samler sine bysbørn"	18
Kritik af bestyrelsen	19
Rejseringen - et lotteri med rejser som gevinster	19
Servicering af medlemmerne	19

Trelleborg - den store turistattraktion	20
Der satses på 1-dags turister	20
Generalforsamling under åben himmel	20
De stille 1950'ere	22
Måtte sove på politistationen	22
Chaufføren blev menneskesky	23
Den genoplivede Turistforening	24
Fra sightseeing til lifeseeing	24
"Slå et slag til Slagelse"	24
Erhvervs- og Turistkontor på Fisketorvet 3	25
Nye initiativer	25
Den store P-fest	25
En ejendommelig og pinlig strid	26
"De kommer ikke uden om Slagelse"	26
Turistchefer med kort "levetid"	27
"Slagelse - en blomstrende by"	27
Udlejning af feriehuse	27
Trafikstrømmen ledes uden om Slagelse	28
Eigil Rasmussens opsang	28
Turistkontoret flytter til Bredegade	28
Professionalisme i turismen	29
Farvel til andespillene	29
Trelleborg - kælebarn og smertensbarn	29
Bondegårdsferie og landboferie	29
Kontraktbrud gav store økonomiske problemer	30
Bestyrelsen udeblev fra møderne	30
Fælleskontoret oprettes	31
Kravene til feriehusene skærpes	31
Trelleborg-marchen	32

Trelleborg gøres turistvenlig	33
Kontoret flytter til Løvegade	34
Turistforeningen får to lurere	35
Operation “Ren by”	35
Atter selvstændigt turistkontor i 1987	36
Nye vedtægter og nyt navn	36
Altankonkurrencen	37
“Smil i Slagelse”	37
På vikingetogt med “Imme Heidrun”	37
Ny turistchef	38
Slagelse - Hashøj Turistforening	38
Minigolfbanen	38
Paraplygruppen blev til Team Slagelse	38
Jørgen Rasmussen bliver turistchef	39
Der dannes et repræsentantskab	40
Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening	41
Eigil Rasmussen træder tilbage som formand	41
 Vikingelandet	 42
Museet ved Trelleborg	42
Stop 39 med turistinformation	43
 Turisme i det nye årtusinde	 44
Kulturturisme	44
Kommunalreformen - en udfordring for turismen	45
Fremtidens turisme	46
 Bestyrelsesformænd	 47
 Turistchefer	 47
 Turistbureauets forskellige adresser	 47

Forord

I 2005 er det 75 år siden, at en kreds af mennesker besluttede sig for at oprette en turistforening i Slagelse; og det har været anledningen til at få skrevet foreningens historie.

Det kan i alle forløb være vigtigt at stoppe op og se sig tilbage. Det er nødvendigt at kende fortiden, hvis man vil forstå nutiden og kunne se ind i fremtiden. Derfor har vi ønsket at få fortalt foreningens historie.

Historien viser, at turismen anno 1930 og turismen i dag ikke ligner hinanden ret meget. De første år var det at beskæftige sig med turisme nærmest et hobbypræget foretagende, hvor idealistiske amatører sad ved roret.

I takt med turismens stigende betydning for samfundsøkonomien er foreningens arbejde blevet stadigt mere professionelt. Især i de seneste år er udviklingen foregået med stormskridt.

Navnlig er markedsføringen af turistmål i Slagelse, Hashøj og Høng kommuner blevet langt mere omfattende og professionel end tidligere. For kommunerne er turismen blevet til en vigtig del af erhvervspolitikken.

Større velstand, mere fritid, ønsket om oplevelser og jagten på fornøjelser bevirker, at folk rejser langt mere end tidligere. Men der skal gøres en indsats for at få dem til Vestsjælland.

Bogen fortæller om mange episoder og begivenheder i Turistforeningens historie. Vi hører om glæder og skuffelser, indbyrdes stridigheder og meget andet.

Fra bestyrelsens skal der lyde en stor tak til Bent Frandsen, der har stillet sig til rådighed for Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening og samlet oplysninger om foreningens første 75 år.

God læselyst!

*Flemming Nielsen
Bestyrelsesformand.*

Indledning

I denne bog er hovedtrækkene af Slagelse - Hashøj - Høng Turistforenings 75 års historie beskrevet.

Mange af foreningens aktiviteter har af pladshensyn måttet udelades. Mangler vil derfor altid kunne påpeges.

Bogen er fremkommet ved indsamling af oplysninger fra arkivalier, det vil sige protokoller og mødereferater samt ved læsning af gamle aviser. Desuden har mange mennesker velvilligt stillet sig til rådighed med oplysninger.

Jeg har søgt at skaffe så mange billeder som muligt, da de ofte langt bedre end mange ord kan gengive en stemning og gøre fortiden levende. Men det har desværre vist sig vanskeligt at tilvejebringe billeder fra Turistforeningens første år.

Ved at gøre brug af citater har jeg søgt at nærme mig hver tidsperiode, hver begivenhed og hvert menneske mest muligt.

Turistbevægelsen i Danmark har sin egen historie, og Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening yder sit bidrag til denne historie. Desuden yder Turistforeningen et lokalhistorisk bidrag til Slagelse-egnens historie.

Tak til Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening, der har betroet mig den interessante opgave at skrive foreningens historie.

*Høng, maj 2005
Bent Frandsen*

Lidt forhistorie

Der er blevet foretaget rejser i flere årtusinder. Både i det antikke Grækenland og i Romerriget rejste man. Allerede på den tid kunne velstående romere hos en skibsreder i havnebyen Ostia bestille færdigpakede ture til Grækenland og Ægypten. Turismen var dengang i udpræget grad en lille elites dannelses- og oplevelsesrejser.

Ordet turisme stammer fra fransk, tour, der betyder tur eller rejse.

En turist var oprindeligt en rejsende, der udelukkende besøgte fremmede egne for sin fornøjelse. I dag er der mere uenighed om, hvad man skal forstå ved turisme. Skal forretningsrejser og grænsehandel regnes med, og hvordan skal det opgøres, når folk bor i eget sommerhus? Jo, der er mange uafklarede spørgsmål. I middelalderen hører vi om opdagelsesrejser og pilgrimsrejser. Der blev desuden valfartet til hellige steder. Men motivet for disse rejser var hverken fornøjelse eller oplevelsestrang. De rejsende var altså ikke turister.

En særlig form for rejser var kurrejserne, fortrinsvis til Tyskland, som gav velhavende samfundsgupper mulighed for at besøge steder, der var kendte for deres sunde kildevand og mineralske bade. Denne form for rejser fandt sted til begyndelsen af 1900-tallet. Disse rejser var heller ikke fornøjelsesrejser, men var for folk plaget af sygdomme.

Industrialiseringen skabte turismen

I midten af 1800-tallet skete der i forbindelse med industrisamfundets gennembrud afgørende ændringer i rejselivets indhold og omfang. Der kom markante forbedringer af trafikmønstret med anlæggelse af jernbaner og dampskibsforbindelser. Disse transportmidler gjorde rejser muligt for store befolkningsgrupper på en langt behageligere og væsentlig hurtigere måde.

Jernbanen fra København til Roskilde blev som den første her i landet anlagt i 1847, og i 1856 blev banen via Slagelse forlænget til Korsør.

I de efterfølgende år udbrød der nærmest en jernbaneepidemi i Danmark, så hver egn fik sin jernbane. Og dermed var den moderne turismes forudsætninger skabt.

H. C. Andersen - den første moderne turist

Det er næppe nogen overdrivelse at betegne vor berømte landsmand, eventyrdigteren H. C. Andersen som verdens første moderne turist. Han var meget begejstret for den nye damp- og jernbaneteknologi. Faktisk var H. C. Andersen hele sit voksne liv på rejse. I alt foretog han 29 udenlandsrejser. Men også i Danmark var han en flittig turist, bl.a. aflagde han besøg på mange af vore herregårde. H. C. Andersens rejsemotiv var ren og skær oplevelsestrang og kulturel berigelse. "At rejse er at leve" er en sentens af H. C. Andersen, som han ofte selv citerede.

Slagelse fik andel i H. C. Andersen, da han ved et tilfælde i 1822 flyttede til byen. I næsten fire år havde H. C. Andersen sin skolegang i



Fig. 1. H. C. Andersen (1805-75). Som ung vidste H. C. Andersen slet ikke i hvilken retning, hans talent skulle udvikle sig. Blot vidste han, at han ikke ville være kunstner. Kun 14 år gammel sagde han farvel til Odense og rejste til København for at komme til teatret. Men efter et par år som elev ved Det kongelige Teater stod det helt klart, at han hverken skulle være sanger, skuespiller eller balletdanser.

I 1822 blev H. C. Andersen for statens regning sendt i Slagelse Latinskole, og dermed blev hans skæbne afgørende litterært bestemt.

Vilhelm Gertner maleri 1845.

Slagelse lærde Skole, som blev kaldt Latinskolen. Den lå på den tid på Bredegade 6.

I Slagelse havde den følsomme H. C. Andersen mange skuffelser. De dårlige minder knyttede sig især til skolelivet og skolens rektor Simon Meisling, som H. C. Andersen havde et meget problematisk forhold til. For H. C. Andersen rimede Slagelse på plagelse, men alt var dog ikke plagelse i de år, han tilbragte i byen. Han blev godt modtaget i mange hjem og gik ofte ture til Antvorskov Ruiner og Hellig Anders Korset. Lokalbefolkningen gav ham derfor øgenavnet "Hellig Andersen".

H. C. Andersens år i Slagelse var en tid, der var med til at forme det menneske, der senere skulle blive en af verdens største digtere. H. C. Andersen blev verdensberømt, og i 2005 fylder han 200 år, hvilket fejres over hele landet. Det er samme år, som Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening fylder 75 år.

De første turistforeninger

Turistforeninger findes nu over hele verden. De har deres oprindelse fra de alpeforeninger, der opstod i flere lande i midten af 1800-tallet. Disse foreninger havde til formål at udbrede kendskab til Alpernes natur og støtte bjergbestigningssporten.

I sommeren 1888 var den store begivenhed i København Den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling, hvor byen for første gang oplevede en virkelig stor fremmedinvasion. Ifølge politiet boede der over 120.000 gæster på Københavns hoteller, hvilket svarede til 35% af byens indbyggertal.

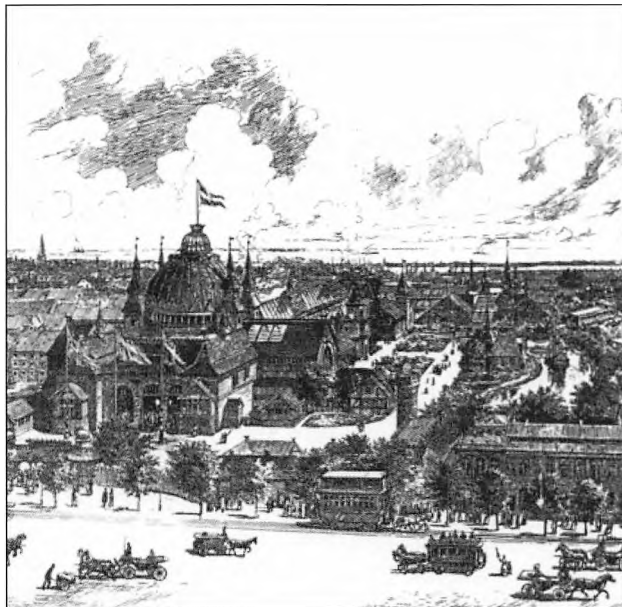


Fig. 2. Den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling blev afholdt, hvor Københavns Rådhus få år senere blev bygget. Fra udstillingen var der til højre direkte adgang til Tivoli. Illustreret Tidende 20. maj 1888.

Sådan opstod den første store turistinvasion i Danmark. Den var skabt af en udstilling i stort format og uden en turistforenings medvirken. Men efter udstillingen var ingen i tvivl om, at der i denne situation havde været brug for en turistforenings koordinerende og vejledende hånd. Men der fandtes ikke nogen turistforening på denne tid. Den blev først stiftet, da gæsterne var rejst hjem, og festen var forbi.

København var ikke ene om at nyde godt af det store fremmedbesøg. Gæsterne skulle også se Nordsjælland, og derved vågnede bevidstheden om Danmarks mange muligheder som turistland.

Den danske Turistforening

Da udstillingen var slut i september, blev der i aviserne skrevet en del om fordelene ved oprettelse af en turistforening og åbning af et turistbureau, der kunne hjælpe byens gæster. Det store fremmedbesøg blev den direkte anledning til oprettelsen af den første danske turistforening.

Den 25. oktober 1888 kan betragtes som dansk turistbevægelses fødselsdato. På denne dag trådte en komité sammen med det formål at stifte en landsdækkende turistforening, der skulle "*lette og forbedre Fremmedbesøget i Danmark og fremme dansk Turistliv*". Foreningen blev formelt stiftet ved en generalforsamling den 17. januar 1889 under navnet Den danske Turistforening. Hermed var den organiserede turisme i Danmark formelt grundlagt. Men i realiteten var der tale om en ren københavnsk forening, der straks gik i gang med at påpege opgaver i København, der burde løses, såsom "*Gadernes Ureenlighed, Hestedroskernes usle Udseende og Hotellernes manglende Komfort*".

Under Den danske Turistforening blev der i en række byer de følgende år oprettet filialforeninger, der sammen med forskønnelsesforeninger søgte at løse opgaver af betydning for lokalområdernes ansigt udadtil.

Lige fra begyndelsen har de fleste turistbrochurer søgt at indprente i alle fremmedes bevidsthed, at Danmark er "havets land". Alene i kraft af sin 7.500 kilometer lange kystlinie indtager Danmark en meget fremtrædende plads blandt samtlige lande i Europa.

De første turistforeninger, der som nævnt var filialforeninger under Den danske Turistforening, blev derfor etableret i kystbyer. F.eks. i Korsør i 1897 og i Skælskør i 1904.

Turistbevægelsen bredte sig i begyndelsen af 1900-tallet som en landsomfattende folkelig bevægelse. Først til kystbyerne, der havde de bedste naturlige forudsætninger.

Før 1. Verdenskrig kunne man inddele Danmarks turister i to grupper: Der var tyskerne og så alle de andre. Rejselivet var et privilegium for dem, der havde råd til at rejse, og ved turisme forstod man dengang nærmest naturskerens vandreture.

I 1923 blev Den danske Turistforening nedlagt, og i stedet oprettedes Turistforeningen for Danmark, der fungerede som en centralforening for de mange selvstændige lokale turistforeninger, der blev stiftet i disse år.

I årene frem til 1930 skete der en eksplosiv vækst i antallet af turistforeninger over hele landet.

Som nummer 87 i rækken af turistforeninger i Danmark blev der i 1930 stiftet en turistforening i Slagelse. Den kom altså til verden betydeligt senere end turistforeningerne i nabobyerne Korsør og Skælskør. Men som det så ofte sker, er lillebror med årene blevet den største.

Turistforeningen for Slagelse og Omegn

I 1927 var der i Slagelse blevet snakket en del om at oprette en turistforening, men det blev ved snakken.

Ved Slagelse Forskønnelsesselskabs generalforsamling i april 1930 foreslog ejeren af Landmandshotellet, K. L. Bentsen, at der i tilslutning til Forskønnelsesselskabet skulle oprettes en turistforening. Men heller ikke denne gang vandt tanken tilslutning.

Det tog dog ikke meget fra Bentsen. Han henvendte sig til trafikassistent H. M. Christiansen og bad ham sætte sig i spidsen for arbejdet med at oprette en turistforening i byen. Christiansen gik straks i gang med opgaven. Han henvendte sig, fortæller mødeprotokollen, *"til forskellige betydende Mænd om Støtte til Sagen"*. Det resulterede i, at der ved

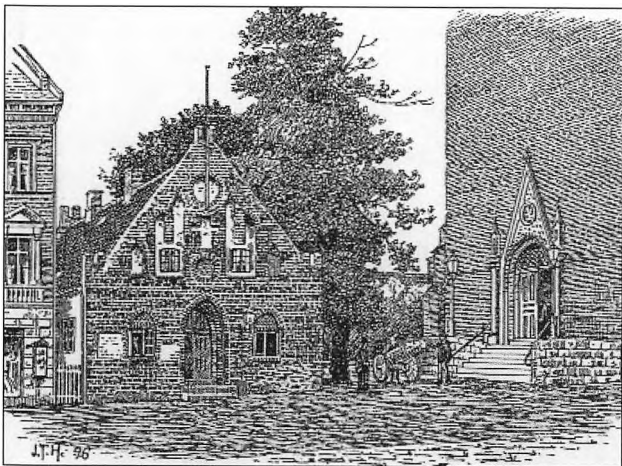


Fig. 3. Den gamle kirkelade ved Sct. Mikkel's Kirke bliver i "propaganda-skrifter" fra 1930 omtalt som et vigtigt turistmål. Bygningen blev opført omkring år 1500. Bønderne betalte på den tid kirketien i naturalier: Det vil sige, de skulle aflevere en tiendedel af de høstede kornneg til kirken. Kornet blev samlet i kirkeladen. I perioden 1616-1809 havde Slagelse lærde skole eller Latinskolen, som den dengang blev kaldt i daglig tale, til huse i kirkeladen. En marmorplade fortæller, at Latinskolen har fostret mænd som biskop Balle, digteren Jens Baggesen, forfatteren Christian Hviid Bredahl, skuespilleren Christian Rosenkilde, digteren B. S. Ingemann og Hans Christian Andersen. Men H. C. Andersen var discipel i Latinskolen 1822-26, og på den tid var der latinskole i Bredegade 6.

Efter at Latinskolen i 1809 var flyttet til Bredegade, blev der indrettet garnisonssygehus i den gamle kirkelade, og i perioden 1879-1942 var der politistation. Nu er bygningen menighedshus for Sct. Mikkel's Sogn. Tegning 1896.

annoncering i de lokale dagblade blev indkaldt til et borgermøde i Anlægspavillonen. Annoncen var underskrevet af borgmester Wilhelm Melgaard, kontorchef C. C. Frederiksen, bankdirektør S. C. Werner, sadelmagermester Aage Schmidt, bryggeridirektør J. Chr. Fass, købmand Chr. Lundberg, landsretssagfører Kai Christensen, fabriksinspektør Erik Drewsen, højskoleforstander Frederik Nørgaard og naturligvis trafikassistent H. M. Christiansen.

Adskillige af disse *"betydende Mænd"* kom de følgende år til at udføre et stort arbejde i Turistforeningens tjeneste.

Borgermødet samlede ca. 25 deltagere. Det endte med, at der blev nedsat et 5-mands-udvalg bestående af trafikassistent H. M. Christiansen, fabriksinspektør Drewsen, sagfører Kai Christensen, hotelejer Bentsen og antikvarboghandler Aage Bøggild. Udvalget arbejdede videre med sagen.

Da en forening naturligvis kræver medlemmer, besluttede udvalget som det første skridt mod en turistforening at skaffe en medlemskreds. Der blev desuden udarbejdet lovforslag til Turistforeningen for Slagelse og Omegn, som den nye forening kom til at hedde.

Stiftende generalforsamling den 7. juli 1930

Den 7. juli 1930 blev der på Hotel Postgården afholdt stiftende generalforsamling med ca. 40 deltagere. Det udarbejdede lovforslag blev forelagt og vedtaget. Formålsparagraffen blev formuleret således: *"Det er Foreningens Formaal at øge Rejselysten og derved skabe Interesse og Kendskab paa Land og By for de Seværdigheder, Ejendommeligheder og Naturskønheder, som findes i Slagelse og Omegn"*.

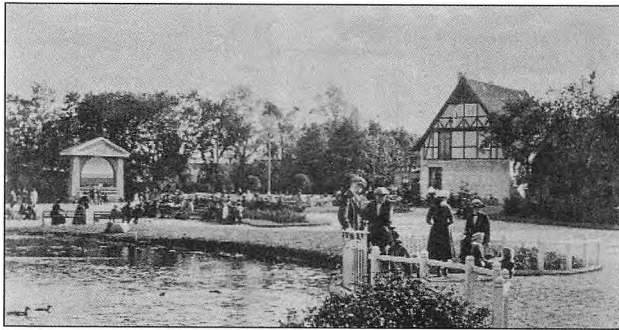


Fig. 4. Billedet viser Lystanlægget eller Anlægget, som det kaldtes i daglig tale. Det var her, Turistforeningen holdt sin første fest i 1930 med historiske optog, friluftsteater, folkedans samt kabaret i Anlægspavillonens sal (fig. 8 (43)).

Til venstre ses en musiktribune og til højre Anlægspavillonens første bygning fra 1912, som efterhånden blev suppleret med flere til- og ombygninger. Anlægspavillonen forsvandt efter brande i 1980 og '81. Postkort 1914.



Fig. 5. Turistforeningens første arrangement omfattede bl.a. et historisk optog. Fra Antvorskov kom kong Frederik 2. med følge på besøg i den nærliggende by Slagelse. På billedet ses en del af kong Frederik 2.'s følge. Foto 31. august 1930.

Der blev tegnet 150 medlemmer, og den nye turistforening var dermed den 5. største på Sjælland. Kontingentet var 3 kr pr år.

Bestyrelsen kom til at bestå af syv medlemmer. Hele 5-mands-udvalget blev valgt til bestyrelsen. Desuden valgtes bryggeridirektør J. Chr. Fass. Man lod en plads stå ubesat, så at en mand fra oplandet kunne få sæde i bestyrelsen. Denne plads blev senere besat af sognefoged Verner Nielsen, Seerdrup.

Den nyvalgte bestyrelse konstituerede sig med H. M. Christiansen som formand, Kai Christensen som kasserer og Aage Bøggild som sekretær.

Ved det konstituerende møde besluttede bestyrelsen at lade Aage Bøggild udarbejde en turistbrochure, som i mødeprotokollen kaldes et "Propagandaskrift". Få uger senere kunne Bøggild præsentere foreningens første turistbrochure, der er et lille katalog på 20 sider med en del illustrationer og 13 annoncer til finansiering af brochuren. Ved gennemgang af annoncerne viser det sig, at ingen af de annoncerende virksomheder eksisterer i dag. Med en lang række faktuelle oplysninger bringer teksten læserne rundt i Slagelse og omegnen. Det er bemærkelsesværdigt, at også den lidt fjernere omegn er kommet med, f.eks. Reersø, Tersløsegård, Sæbygård, Vedbygård og Halkevad Mindelund.

Det første turistbureau på Schweizerpladsen 10

Allerede det første år fandt bestyrelsen, at det var nødvendigt med et turistbureau og vedtog, at det skulle være i sekretær Aage Bøggilds bogantikvariat, Schweizerpladsen 10.

Turistforeningen besluttede som sin første aktivitet at afholde en fest i august 1930. Der blev fremsendt en ansøgning til Slagelse Forskønnelsesselskab om tilladelse til at afholde festen i Slagelse Lystanlæg ved

Parkvej. Forskønnelsesselskabet havde i 1881 etableret Lystanlægget og stod for vedligeholdelsen.

Festen blev afholdt, selv om idrætsforeningens formand, viktualiehandler Thorvald Nielsen sendte en protestskrivelse, idet idrætsforeningen også havde planlagt en fest i denne måned.

Det blev en vellykket fest med historiske optog, friluftsteater og folkekans. Desuden var der kabaret i Anlægspavillonens sal.

Mange mennesker fandt vej til Slagelse denne dag og flokkedes især om det historiske optog, der udgik fra Antvorskov Ruiner. Festen gav et overskud på 4.230,40 kr. Heraf skulle Forskønnelsesselskabet have 20% for benyttelse af Lystanlægget.

Det begyndte med sponsorvirksomhed

Turistforeningen havde nu penge til at gå i gang med turistarbejdet. Man besluttede at give 100 kr til en komité, der havde til opgave at rejse en mindesten i Øster Stillinge for forfatteren Zakarias Nielsen. Stenen blev rejst i 1930. Desuden fik spejderne 100 kr til rekvisitter til deres nye vandrehytte. Formanden motiverede gaven med, at en turistforening jo må interessere sig for vandrebevægelser.



Fig. 6. Folk flokkedes om det historiske optog fra Antvorskov til Anlægget. På kuskesejdet ses vognfabrikant H. P. Michaelsen. Foto 31. august 1930.

Forslag om et udsigtstårn

Ved generalforsamlingen i 1931 mødte nogle medlemmer for at få valgt viktualiehandler Thorvald Nielsen til bestyrelsen. Mødeprotokollen fortæller, at "der var fortrinsvis mødt Restauratører. Hvorfor skulle man senere erfare. Genvælt til Bestyrelsen blev hr. Drewsen, men ikke hr. Bentsen, der maatte lade sig afløse af den allestedsnærværende Th. Nielsen, idet denne fik 7 Stemmer, men Bentsen kun 4 Stemmer. Bentsen udviste et smukt Storsind ved at motivere et Leve for Foreningen".



Fig. 7. Udsigtstårnet på Etterbjerg.
Postkort 1909.

Bentsen havde været initiativtageren til Turistforeningens oprettelse året før.

Det lokale dagblad Vestsjællands Socialdemokrat refererede fra generalforsamlingen bl.a.: *"Til slut hævdede Dirigenten Generalforsamlingen, men da Klokken kun var 9, og Farvehandler Gerner efter nogen Betænkning gerne ville have Ordet, blev Mødet genoptaget, og Gerner sagde: "Det har stødt mig, at man i den udsendte Brochure er gaaet saa let hen over Byens høje Beliggenhed og de mange smukke Udsigtspunkter i Omegnen". I samme Forbindelse slog han til Lyd for at faa rejst et Udsigtstaarn i Byens Omegn. Bøggild erindrede om Udsigtstaarnet paa Æterbjerg, der i sin Tid brændte".*

Det er noget meget tidstypisk for tredivernes turistarbejde, vi her er vidne til. Dengang udsendte en turistforening normalt ikke en brochure eller en turbeskrivelse uden at bringe et billede af en udsigtshøj med en bænk. Det er et udtryk for det folkelige element, der dengang var en meget væsentlig del af turistbevægelsen i Danmark.

Udsigtstårnet på Æterbjerg eller Etterbjerg, som højen kaldes i dag, var en ca. 12 meter høj trækonstruktion, som brændte omkring 1920. Der har flere gange senere ved Turistforeningens generalforsamlinger været stillet forslag om at genopføre udsigtstårnet.

Turistforeningen fortsatte sin sponsorvirksomhed, idet bestyrelsen i 1931 *"enedes om paa Thorvald Nielsens vidunderlige Forklaring at bevilge 100 Kr til Slagelse Boldklub og Idrætsforening til Hjælp til Omklædningsrum"*. Desuden blev der ydet 300 kr til udgivelse af P. Arnskovs *"Bogen om Slagelse"*, som i øvrigt blev udgivet på Aage Bøggilds forlag.

Turistforeningen fik også henvendelse om at sørge for et WC på Stillinge Strand. Men *"WC'et fik man hurtig en Ende paa, det kan Foreningen ikke foretage sig"*.

Ingen belysning af Sct. Mikkel's kirkespir

Slagelse Handelsstandsforening sammenkaldte i november 1931 *"Dansk Arbejde"*, Slagelse Håndværker- og Industriforening samt Turistforeningen til et stormøde på Hotel Casino. *"Anledningen til dette Møde var at faa et Tilskud (selvfølgelig) til Belysning af Sct. Mikkel's Kirkespir"*. Der opstod en meget lang diskussion, men der kom ingen bukser af det skind. Med slet skjult ironi slutter Bøggild mødereferatet med at konstatere, *"og dermed sluttede dette meget betydningsfulde Møde"*.

Ved generalforsamlingen i 1932 valgtes folketingsmand Arnth Jensen, Gerlev som omegnens repræsentant til Turistforeningens bestyrelse. Arnth Jensen var valgt til Folketinget af partiet Venstre. Han var i øvrigt indenrigsminister en kort periode i 1947.

Stor turistudstilling

I 1932 gik Slagelse, Korsør og Skælskør turistforeninger sammen om at arrangere en stor tredages udstilling i kongressalen i Casino. De tre turistforeninger havde dengang et udmærket samarbejde.

På udstillingen blev der vist modeller af Bornholmer-damperen, Kalundborg - Århus-færgeren, færgeren *"Nyborg"* samt et panorama over Lillebæltsbroen, der blev indviet i 1935.

Udstillingen viser, at turistforeningerne på den tid var meget optaget af trafikforholdene. I 1930'erne blev infrastrukturen i Danmark for alvor udbygget med nye broer, lyntogsforbindelser og moderne færger samt et velfungerende vejnet, alt sammen til gavn for turismen.

Sekretær Bøggild skrev i protokollen: *"Formanden for Korsør Turistforening talte om Turistsagen og henvendte sig derefter paa "engelsk" til de tilstedeværende engelske Officerer, der var mødt som*

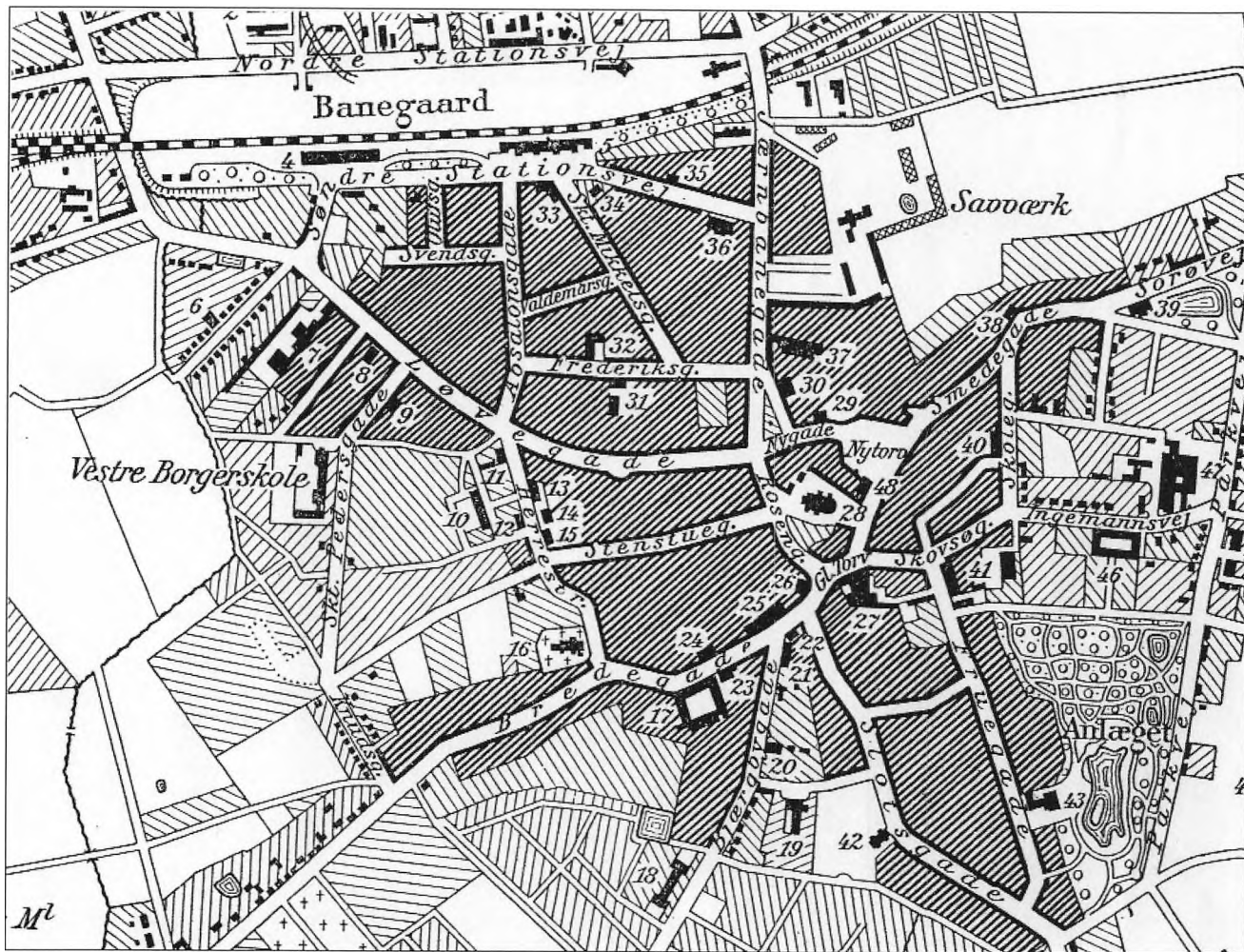


Fig. 8. Slagelse omkring den tid, da Turistforeningen blev oprettet. Byen er bygget op omkring den bakke, hvorpå Sct. Mikkel's Kirke ligger. Herfra stråler alle hovedgaderne ud og snor sig hort, til de bliver til landeveje (fig. 16). Løvegade fører mod Kalundborg, Bredegade mod Korsør, Bjergbygade mod Skælskør, Slotsgade mod Næstved og Smedegade mod Sorø. Slagelse blev i tiden 1515-1804 hærget af ikke mindre end 16 store brande, derfor findes der kun ganske få gamle bygninger i dag. Det var en stor brand i 1804, der gav plads til Nytorv.

På kortet ses toldkammeret (4), jernbanestation (5), romersk katolsk kapel (6), hampspinderi (7), baptistkapel (8), Strudbergs Stiftelse (9), forsørgelseshjem (10), Alderstrøst (11), Arbejderhjem (12), missionshus (13), asyl (14), svendeforening (15), Sct. Peders Kirke (16), Slagelse Hospital (17), Slagelse Kloster (18), Ting- og Arresthuset (19), byfogedkontor (20), borgmesterkontor (21), Sparekassen for Slagelse og Omegn (22), Hospitalskirken (23), Håndværker- og Industriforeningen (24), posthus (25), Handels- og Landbrugsbank (26), Hotel Postgården (27), Sct. Mikkel's Kirke (28), Sjællands Bondestands Sparekasse (29), Jernbaneapoteket (30), Oddfellow Loge (31), mellem- og realskole (32), Jernbanehotellet (33), Højskolehjemmet (34), telegrafstation (35), elektricitetsværk (36), Hotel Casino (37), birkekontor (38), Teknisk Skole (39), realskole (40), Østre Børgerskole (41), Ridehus (42), Anlægspavillonen (43), dyrskueplads (44), sygehus (45), amtsstue (46), Slagelse Bryghus (47) og Landbobanken (48).

Indbudte fra den engelske Krydser "Centaur", der paa dette Tidspunkt laa i Korsør". Engelsk var ikke formandens stærke side, så derfor anbragte Bøggild ordet i anførselstegn.

Udstillingen blev besøgt af 2.000 gæster.

Strid om afholdelse af fester

I 1931 afholdt Turistforeningen et vellykket asfaltbal for at skaffe penge i kassen. I 1932 udviklede der sig en længere diskussion i bestyrelsen om afholdelse af en tilsvarende fest. Meningerne var stærkt delte, og mødet endte uden resultat. En meget bekymret Bøggild tilføjede i protokollen: *"Faar vi ingen Fest, gad jeg nok vide, hvor vi skal faa Penge fra til vore forskellige Foretagender"*.

Bøggild mente, det kunne være interessant at høre medlemmernes mening angående fester. Derfor indkaldte han til en ekstraordinær generalforsamling, *"hvilket han aldrig skulde have gjort"*, skriver han selv i protokollen. *"Derover blev den øvrige Bestyrelse nemlig meget fornærmet, idet man mente, at en Indkaldelse til en ekstraordinær Generalforsamling kunde opfattes som et Mistillidsvotum til den øvrige Bestyrelse - noget Sekretæren ikke kunde forstaa"*.

Den ekstraordinære generalforsamling, der havde samlet i alt 15 deltagere, formede sig som en heftig diskussion mellem formanden, H. M. Christiansen og sekretær Bøggild. *"Da den første Afstemning om Dagsordenen, "Bør Turistforeningen holde Fest?" formede sig lidt børnehæftigt, gentoges Afstemningen, og med 6 Stemmer mod 1 Stemme vedtoges det at afholde Fest. Derefter gik man hjem, men hver tænkte sit"*.

Inden generalforsamlingen var slut, bemærkede handelsgartner Axel Berthelsen: *"Men lad os saa blive fri for Gardens Musikkorps og faa nogle Folk, der kan spille"*.

Som besluttet på generalforsamlingen blev der afholdt en fest. Det var et asfaltbal, der gav et overskud på 519,89 kr.

Antvorskov Ruiner - 1930'ernes største turistattraktion

I 1930'erne blomstrede turismen i Danmark. Turisterne kom især fra Tyskland, Norge, Sverige og Storbritanien.

Slagelse Turistforening fremstillede i samarbejde med turistforeningerne i Sorø, Ringsted, Roskilde, Køge, Rødvig og Næstved en turistbrochure på svensk.

Bestyrelsen drøftede jævnligt hvilke muligheder, der var for at få flere turister til Slagelse. Men *"angaaende Lejerplads i Slagelses Omegn endes man om ikke at foretage sig noget, da man hører saa megen moralsk Kritik fra andre Steder, hvor man har saadanne Pladser"*.

På en henvendelse i 1933 fra forfatteren Tage Helt om hvilken severdighed, der var den største turistattraktion på egnen, svarede bestyrelsen, at det var Antvorskov Ruiner. På spørgsmålet om hvilken institution, der satte sit største præg på byens liv, svarede bestyrelsen, at ingen enkelt

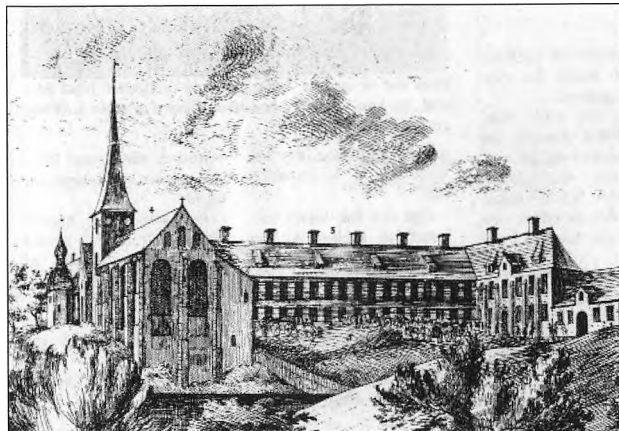


Fig. 9. Illustrationen viser Antvorskov Slot, der blev oprettet som et kloster omkring 1170. Hans Tavsens var munk i Antvorskov Kloster, og her holdt han i 1525 den prædiken, som blev indledningen til reformationen i Danmark.

Efter reformationen i 1536 blev Antvorskov Kloster overtaget af Kronen. Kong Frederik 2. ombyggede i 1580 klosteret til kongeligt slot. I 1774 kom slottet i privat eje. Det blev revet ned i begyndelsen af 1800-tallet og har siden ligget som ruiner. Tegning af Grønwald 1749.



Fig. 10. Antvorskov ruiner var i mange år Slagelses største turistattraktion.

institution gav Slagelse et særpræg, men at byen i sin helhed var en udpræget handels- og industriby på grund af sit store opland.

Antvorskov Ruiner, som man altså betragtede som den største turistattraktion, har da også en lang og interessant historie. Det er et gammelt kloster fra slutningen af 1100-tallet. Det var Johanniterordenens hovedsæde i Danmark. Hans Tavsens var munk her, før han blev reformator. Hans Tavsens var lutheraner og anses for Danmarks betydeligste reformatorskikkelse. Ved Antvorskov blev der i 1891 rejst en mindesten for Hans Tavsens.

Antvorskov Kloster blev som alt andet klostergods efter reformationen i 1536 overtaget af Kronen. I 1580 ombyggede kong Frederik 2. klosteret til et slot. Det var for jagtens skyld, han ville bo her. Men hans søn kong Christian 4. kom her kun få gange, og så var slottets rolle udspillet.

Ved en auktion i 1774 kom slottet i privat eje. Jorden blev udstykket, og slottet blev revet ned i begyndelsen af 1800-tallet. Ruinen har siden ligget som et offentligt tilgængeligt område.

Trelleborg udgraves

I 1932 flyttede Aage Bøggild sit antikvariat til Svendborg, og turistbureauet var hjemløs indtil 1934, hvor det fik til huse i Julius F. Andersens boghandel på Gl. Torv 6. På dette sted havde der været rådhus fra 1735 til 1868, hvor det blev revet ned. Derefter blev der i 1869 opført en ny bygning med en boghandel, som Julius F. Andersen overtog i 1914. Julius F. Andersen blev medlem af Turistforeningens bestyrelse i 1934.

I 1936 foreslog bestyrelsens næstformand, farvehandler Thomas Gerner at bygge et udsigtstårn på Etterbjerg samt at anbringe et vejviserskilt ved vejen til udgravningen ved Trelleborg. Det er første gang, Trelleborg, der var ejet af Lille Trelleborggård, nævnes i Turistforeningens mødeprotokol.

Vikingeborgen Trelleborg blev udgravet i årene 1934-42. Før den tid vidste man intet om voldene ved Hejninge. I J. P. Traps "Beskrivelse af Kongeriget Danmark" fra 1858 kan læses: *"Det er at beklage, at dette Oldtidsmindesmærke, der er i en Fæstebondes Besiddelse, af denne i de senere Aar er taget under Ploven, og at det vistnok om føje Tid fuldkommen vil være udslettet. Med Prof. T. Becher tør man vistnok antage, at Trelleborg aldrig har været nogen Borg, men et befæstet Sted, hvorhen Beboerne fra det omliggende Land tog deres Tilflugt, naar Fjender eller Sørøvere landede paa Kysten for at hærgne Landet og bortslæbe Indbyggerne som Trælle".* Hermed mere end antydes, at man antog, at navnet Trelleborg måtte være afledt af ordet træ i betydningen slave. Men ordet træ er også en gammel betegnelse for skråtstillede støttebjælker i et hus.

L. Both skriver i "Danmark - En historisk, topografisk Beskrivelse" fra 1872: *"Trelleborg har formodentlig været en Skanse til Dækning mod Strandhugsmænd, som maaske plejede at gøre Landgang i det nu udtørrede Tjæreby Noer".*

I 1934 købte autogrosserer Hans Lystrup hele arealet ved Trelleborg

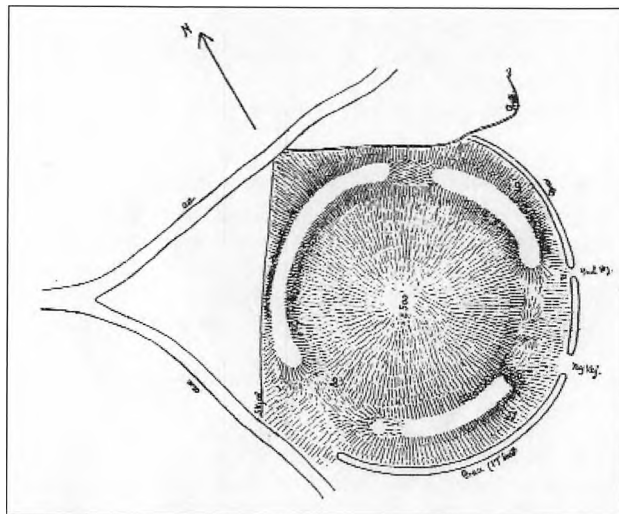


Fig. 11. Tegningen, der er fra 1920, viser Trelleborg, inden udgravningerne begynde. I ringvolden er der tre store åbninger, fordi de lokale bønder i tidens løb havde hentet sten og jord til fyld.

Det var her, medlemmer af Slagelse Motorcykelklub i 1934 ønskede at køre dirtrack. Men heldigvis fik de ikke Nationalmuseets tilladelse til at race rundt på voldene. I stedet blev ringvolden rekonstrueret. (fig. 17).

Trelleborg blev anlagt, hvor Vårby Å fra syd løber sammen med Tude Å.

I 1867 blev Tude Å reguleret, og resterne af det oprindelige åløb er på tegningen angivet som en grøft tæt nordøst for ringvolden (fig. 28).

Øst og syd for ringvolden ses en voldgrav, der forbandt Vårby Å med Tude Å. Ringvolden var altså oprindeligt beskyttet af vand på alle sider (fig. 17).

og skænkede det til Nationalmuseet. Hans Lystrup var født i Havrebjerg og var bl.a. ejer af Mullerupgård. I 1934 fik Slagelse Motorcykel Klub den fikse idé at ville køre væddeløb på voldene. Men på Nationalmuseet syntes man heldigvis ikke om deres idé og fik øjnene op for, at man måtte se på, hvad voldanlægget egentlig indeholdt. Man regnede på den tid med, at det drejede sig om en middelalderborg, men udgravningerne viste hurtigt, at der var tale om et geometrisk opbygget borganlæg fra vikingetiden.

Der var stor interesse for Trelleborg. I 1939 afholdt Turistforeningen et offentligt møde i Casinos festsal, hvor Nationalmuseets direktør Poul Nørlund talte for 700 mennesker om udgravningerne.

Vrede over pjece

Ved generalforsamlingen i 1938 diskuterede medlemmerne en pjece, som Holbæk Erhvervsråd havde udsendt, hvori man pralede med, at

Holbæk var i besiddelse af en større oplandsbefolkning end Slagelse. "Det syntes", skriver Sorø Amtstidende, "*Handelsgartner Axel Berthelsen var en Tarvelighed. Mod nord har Holbæk jo Fjorden. Men man har maaske medregnet Torskene dér*"?

Økonomiske problemer

Turistforeningens formand, bryggeridirektør J. Chr. Fass oplyste ved generalforsamlingen i 1938, at bestyrelsen i det foregående år ikke havde udrettet noget videre, da "*Riget fattes Penge*". Formuen var kun 43 kr. Udover et årligt kontingent på 3 kr fra foreningens i alt 135 medlemmer havde man kun indtægter fra afholdelse af fester.



Fig. 12. Billedet er fra udgravningen af Trelleborg. Husene blev markeret ved at støbe cementblokke i gruberne, det vil sige de fordybninger i jorden, som tømmeret havde efterladt. Der blev også støbt cement over ildstederne.

Foto omkring 1938.

Flere af de fremmødte kritiserede i øvrigt bestyrelsen for ikke at gøre nok for medlemmerne. Men vikualiehandler Thorvald Nielsen erindrede dem om, at Turistforeningens opgave ikke var at lave arrangementer for medlemmerne, men at skaffe midler til propaganda udadtil for at skaffe turister til Slagelse.

Kommunale tilskud fra 1938

Turistforeningens økonomiske problemer resulterede i, at Slagelse Kommune i 1938 ydede et tilskud på 300 kr. 1938 blev dermed et skelsættende år for Slagelse Turistforening, idet politikerne nu for første gang kom ind i billedet ud fra den erkendelse, at turismen ville kunne få stor økonomisk betydning for erhvervslivet i byen.

Turismen var nu ikke kun en folkebevægelse. Den var politisk accepteret. I 1940 blev det årlige kommunale tilskud hævet til 800 kr.

For at fremme turismen i Slagelse nedsatte Turistforeningen et forretningsudvalg, der blev suppleret med en repræsentant udpeget af byrådet samt stadsingeniøren. Byrådet udpegede byrådssekretær Manly Johansen.

I 1939 afholdt Turistforeningen en amatør-fotokonkurrence. Formålet var at skaffe et righoldigt og godt billedmateriale, som kunne anvendes ved fremstilling af turistbrochurer.

I 1939 fejrede Turistforeningen for første gang "*en særlig Slagelse - Mikkelssaften*".

I løbet af 1930'erne fordobledes antallet af udenlandske turister i Danmark. De besøgte alle egne af landet, hvor de brugte stadig flere penge til glæde for forretningslivet.

Men sommerhuse var endnu ikke blevet et turistprodukt.

Ferielovgivningen i 1938 blev af stor betydning for turismen i Danmark. Den gav hver arbejder og funktionær ret til at holde ferie med fuld løn i 12 hverdage inden for et arbejdsår. Det gav trods 1930'ernes økonomiske krise mange mulighed for at rejse på ferie inden for landets grænser. Det var først omkring 20 år senere, det begyndte at blive almindeligt at holde ferie i udlandet.

Turismen stod i slutningen af 1930'erne over for mange nye landvindinger, men med 2. Verdenskrig gik arbejdet næsten helt i stå.

Forhold under 2. Verdenskrig

Ved generalforsamlingen i 1939 var der kun mødt ganske få medlemmer. Sorø Amtstidende skrev: *"Det kneb med at konkurrere med Hitler"*. Bladet refererede til, at Hitler samme aften i Rigsdagssalen i Berlin holdt en vigtig tale, som blev fulgt med stor interesse og bekymring over hele Europa.

Da de tyske tropper den 9. april 1940 besatte Danmark gik udlandsturismen helt i stå. Landets turistforeninger satsede i stedet på indlandsturismen og arbejdede efter parolen *"lær dit eget Land at kende"*. Men benzinmangel, indskrænkninger i togtrafikken, den tyske terror og modstandsbevægelsens aktioner gjorde arbejdet vanskeligt.

"En by samler sine bysbørn"

På trods af - eller måske snarere på grund af krigen afholdt Turistforeningen i begyndelsen af 1940'erne en del fester. Folk trængte til lidt opmuntring, og desuden skaber en fælles fjende altid et godt sammenhold, så folk rykker tættere sammen.

I 1940 gik Turistforeningen og "Dansk Arbejde" sammen om et arrangement i forbindelse med en sportsdag. Det blev til udstillingen "Slagelse Fabrikata", hvor byen viste sine produkter frem.

I 1941 arrangerede Turistforeningen i samarbejde med Statsradiofonien en stor byfest. Statsradiofonien har siden 1959 heddet Danmarks Radio. Denne byfest, som man kaldte, "En by samler sine bysbørn", var baseret på den gode idé at samle kendte bysbørn fra nær og fjern til en storstilet fest i Hotel Casinos Teatersal. Mange tidligere slagelseanere blandt de optrædende gjorde programmet meget righoldigt.

Byens tidligere borgmester H. P. Hansen talte om "En by og dens børn". H. P. Hansen havde 1902-19 været redaktør af Vestsjællands Socialdemokrat og borgmester 1917-27. Desuden havde han været finansminister 1933-37 samt medlem af folketinget i perioden 1913-45.

Nationalmuseets direktør Poul Nørlund talte om "Slagelseegnens historiske minder". Poul Nørlund var søn af apoteker Alfred Nørlund i Slagelse.

Kongelig operasanger Niels Hansen sang nogle fædrelandssange. Niels Hansen var søn af typograf N. J. Hansen i Kelstrup.

Skuespiller Hans Egede Budtz fortalte om "Slagelse lærde Skole".



Fig. 13. Den første restaurerede borgport på Trelleborg blev indviet ved en lille fest i maj 1937. Borgporten var pyntet med flag og grene af blomstrende syrener.

Hans Egede Budtz var søn af direktør Budtz, der var ansat på maskinfabrikken Alliancen i Slagelse.

Leder af Stednavnekontoret Gunnar Knudsen fortalte om "Slagelse-egnens stednavne". Gunnar Knudsen var søn af planteskolelærer Hans Knudsen i Landsgrav.

Forfatteren Leck Fischer havde skrevet et "Slagelse-potpourri". Leck Fischer var søn af grosserer O. Fischer i Slagelse.

Medicinaldirektør Johannes Frandsen talte om "En by og dens opland". Johannes Frandsen var søn af gårdejer Niels Frandsen i Landsgrav.

Aftenens program vekslede mellem taler, sangkor og solister.

Med Jens Frederik Lawaetz ved mikrofonen transmitterede Statsradiofonien i to afdelinger fra denne festaften. Det var en virkelig god reklame for Slagelse.

I 1942 blev der afholdt en sommerfest med friluftsskuespil på Frederikshøj. Spillet blev mesterligt udført, men publikum svigtede, så det gav et underskud på 3.000 kr. Men bestyrelsen trøstede sig med, *"vi har hermed søgt at faa noget kulturelt frem"*.

Klog af skade ønskede bestyrelsen året efter ikke at binde sig med store udgifter til et friluftsspil *"grundet paa de vanskelige Transportforhold for Oplandets Befolkning"*.

I juni 1944 kastede Turistforeningen sig ud i en stor skoleungdomsfest. Der var tilmeldt 650 skolebørn med 20 håndboldhold, 13 hold til gymnastikopvisning og 60 atletikudøvere. Men hele festen var nær blevet aflyst, da *"der har rejst sig Røster om ikke at lave noget i disse Tider og netop i disse Dage, hvor Invasionen er startet"*. Det var de Allieredes invasion i Normandiet, der var i gang. Men man besluttede alligevel *"for ikke at skuffe Børnene, der netop trænger til at blive opmuntret og underholdt i disse mørke Tider, at afholde den projekterede Fest"*.

Dagen afsluttedes med en fest ved Frederikshøj, hvor Radioens Drengekor underholdt, og "Kejserens nye klæder" blev opført.

Kritik af bestyrelsen

Ved generalforsamlingen i 1942 kritiserede amtsforvalter Ejgil Perbøll, at bestyrelsen ikke levede op til sit egentlige formål at sørge for service for tilreisende turister. Han henviste bl.a. til manglende højtalere og ventesale på jernbanestationens perroner, at gadenavnene burde være tydeligere, og at der manglede vejviserskilte. Perbøll sluttede sin kritik med at sige: *"Turistforeningen skal være det aabne Øje udadtil og den vaagne Samvittighed indadtil"*.

Men byrådssekretær Manly Jørgensen kunne oplyse, at Turistforeningen havde bekostet og ophængt et udmærket kort over Slagelse i vestibulen på jernbanestationen.

Hvis man ved en generalforsamling udtaler sig, resulterer det i reglen i, at man omgående bliver valgt til bestyrelsen. Det skete også for Perbøll, men allerede inden næste generalforsamling havde han trukket sig fra bestyrelsen.

Ved generalforsamlingen i 1943 fortsatte Ejgil Perbøll sin kritik af bestyrelsens manglende service over for tilreisende gæster. Han fandt, at det var kritisabelt, at der ikke fandtes kort over byen og omegnen ved de vigtigste trafikårer. Der manglede gadeskilte, og seværdighederne burde opreklameres. *"Vi maa ikke ligge stille"*, sagde han. Vestsjællands Socialdemokrat skrev: *"Amtsforvalteren advarede Turistforeningen mod at miste sin Anseelse ved ikke at løse sine specielle Opgaver. Byrådssekretær Johansen sagde, at Opsætning af Kort i Øjeblikket var uklogt, idet Byen rimeligvis vil gennemgaa Forandringer, som vil ubrugeliggøre Kortene. Formanden afviste, at Foreningens Anseelse stod paa Spil"*.

Rejseringen - et lotteri med rejser som gevinster

Ved generalforsamlingen i 1942 blev "Turistforeningen for Slagelse og Omegns Rejsering" stiftet. Rejseringens formål var at give medlemmerne mulighed for at lære andre egne i Danmark at kende. Kun Turistforeningens medlemmer kunne optages i Rejseringen, hvis midler kom fra medlemmernes månedlige faste indbetalinger.

Der blev udbetalt ét rejsetilskud for hvert hele antal 25 medlemmer. Rejsetilskuddene blev fordelt ved lodtrækning ved Turistforeningens generalforsamlinger og skulle anvendes til en rejse inden fem år. For hvert medlem, der deltog i lodtrækningen, blev der lagt en lodseddel med pågældende medlems navn i en urne. Havde et medlem ikke fået gevinst i tre år, blev der det 4. år nedlagt to lodsedler, og hvis der ikke var gevinst i fire år, blev der det 5. år nedlagt tre lodsedler osv., indtil rejsetilskud var opnået.

Servicering af medlemmerne

Da de vanskelige trafikforhold under 2. Verdenskrig bevirkede, at der kun kom ganske få turister til Slagelse, valgte Turistforeningen at stå for forskellige arrangementer for medlemmerne, hvilket egentlig ikke var foreningens formål.

I 1942 blev der nedsat et spadseretursudvalg, et cykeltursudvalg samt et film- og foredragsudvalg.

Det blev i krigsårene til mange gå- og cykelture for medlemmerne til Antvorskov Ruiner, Etterbjerg, tvillingehøjene Galgebakken og Hashøj samt Hvilehøj med Hellig Anders Korset. I 1943 var der samlet 225 deltagere til højskoleforstander Erik Nissens foredrag og rundgang ved Antvorskov Ruiner, der endnu var egnens største turistattraktion.

I 1945 blev der for første gang afholdt andespil, det vil sige bankospil med ændrer som gevinster. Formålet var ikke alene medlemspleje, men også at få penge i kassen til foreningens arbejde. Andespillene udviklede sig med tiden til meget store arrangementer.

I perioden 1940-45, hvor bestyrelsen koncentrerede sit arbejde om arrangementer for medlemskredsen, voksede medlemstallet fra 200 til 400.

Trelleborg

- den store turistattraktion

I 1946 blev Trelleborg indviet efter de store udgravninger, der fandt sted i perioden 1934-42. Man ventede med indvielsen til krigen var slut. Slagelse Turistforening fik af Nationalmuseet overdraget det ærefulde hverv at arrangere en indvielsesfest med musikkorps, lurblæsning og taler af forhenværende borgmester H. P. Hansen, Nationalmuseets direktør Poul Nørlund og Folketingets daværende formand Julius Bomholt. Om aftenen var der folkefest ved Frederikshøj. Festlighederne var en stor succes, men *"Udgifterne blev af meget anselige Dimensioner"*. Turistforeningens formue var 3.890 kr, men indvielsesfesten kostede 5.484 kr. Derfor trådte Slagelse Kommune hjælpende til med 5.000 kr *"under Hensyntagen til Indvielsens Karakter og Betydning for Byen"*.



Fig. 14. Efter de store udgravninger blev Trelleborg indviet ved en stor fest den 30. juni 1946 i overværelse af omkring 5.000 mennesker. Der blev holdt mange taler, og der var forskellig kunstnerisk optræden. Den store begivenhed blev transmitteret af Statsradiofonien med Jens Frederik Lawaetz som konferencier.

På billedet ses nogle af festens prominente personer.

Der satses på 1-dags turister

Cykle- og vandreturismen stod naturligt nok i forgrunden under besættelsen. Dansk Vandrerlaug var blevet stiftet i 1930, og under krigen fandtes der mere end 200 vandrerhjem fordelt over hele landet. I 1928 havde Slagelse Kommune købt en rigmandsvilla i Bjergbygade. Her blev der oprettet vandrerhjem om sommeren, og om vinteren var der ungdomsklub. Bygningen blev kaldt Ungdomsborgen.

Turistforeningen havde siden 1934 haft bureau i Julius F. Andersens Boghandel på Gl. Torv 6. Forretningen blev i 1939 overtaget af Viggo Stenbæk, men bureauet havde fortsat til huse i boghandelen. Da arbejdet

efterhånden var blevet ret omfattende og krævende, drøftede medlemmerne ved generalforsamlingen i 1946 det nødvendige i at oprette et selvstændigt turistbureau i byen. Eventuelt i forbindelse med et erhvervs-kontor, som der var på tale at oprette.

I de første efterkrigsår var turiststrømmen ret beskeden. De forskellige lande skulle først komme sig efter krigsårene. Ved generalforsamlingen i 1946 sagde formand Henry Nielsen, at det foregående år havde været et stille år for foreningen. Bestyrelsen havde anvendt tiden til at *"fremskaffe tidssvarende Propagandamidler lagt an på 1-Dags Turister, som Slagelse maa regne med i Fremtiden. Byen og Omegnen er ikke saa fjengslende, at de kan holde Turister i længere Tid"*. Bestyrelsen havde altså indset, at Slagelse i sig selv ikke var i stand til at tiltrække turister, da de primært kom til Danmark på grund af hovedstaden og vore strande. Intet var så stærk en drivkraft for rejselivet som havet. Når turisterne var kommet til landet, gjaldt det om at få dem til at aflægge Slagelse et besøg.

Sommeren og havet hører for mange mennesker sammen, og sommerhuset ved kysten blev efter krigen for mange en mere attraktiv løsning end kolonihavehuset i mange år havde været. Feriehusene blev med årene så efterspurgt af turisterne, at de kom til at udgøre Danmarks vigtigste overnatningskapacitet.

Generalforsamling under åben himmel

I 1948 blev Turistforeningens generalforsamling ikke holdt i *"et beklumret Lokale"*. Det var lykkedes at virkeliggøre den morsomme idé at holde generalforsamlingen på Trelleborg. Oluf Larsens nyste turistbus kørte medlemmerne fra Nytorv til Trelleborg, hvor, ifølge Sorø Amtstidende, *"Bogtrykker Henry Nielsen aflagde en prisværdig kort Beretning"*.

Medlemmerne spiste den medbragte aftensmad på voldene. *"Foreningen gav sit værdifulde Bidrag i Form af Øl og Snaps. Der var stor Glæde blandt de mødte over Aftenens Forløb"*.

Det blev ved mødet besluttet at hæve medlemskontingentet fra 3 til 5 kr.

I sin beretning delte Henry Nielsen turisterne op i fire grupper. Der var de velhavende turister, som boede på byens hoteller. Der var de unge turister, som boede på vandrerhjemmet. Og så var der skolebørnene og oplandets beboere.

57 selskaber havde i 1947 besøgt Trelleborg, hvor redaktionssekretær Niels Chr. Nyberg, Sorø Amtstidende holdt foredrag.

I 1948 holdt Nyberg foredrag for 78 selskaber, og med 16.000 besøgende var Trelleborg blevet egnens største turistattraktion.

Også i 1949 besluttede bestyrelsen at holde generalforsamling på et af turiststederne. Man valgte Arnhavehus i Slagelse Lystskov.

Det var nu planen, at det skulle være en fast tradition at afholde generalforsamlinger ude ved de forskellige turiststeder. Men det blev ikke fulgt op, og året efter undlod bestyrelsen at indkalde medlemmerne til generalforsamling.



*Fig. 15. De første sommerhuse ved Stilling blev opført omkring 1915. De var ejet af Slagelse-borgere. Med årene har badelivet ved Stilling Strand udviklet sig til et vigtigt turistmål.
Postkort omkring 1950.*

De stille 1950'ere

I 1950'erne var Slagelse Turistforening ikke særlig aktiv, hvilket bl.a. resulterede i, at mange generalforsamlinger ikke blev afholdt.

Men for dansk turisme generelt begyndte en ny dynamisk periode i slutningen af 1940'erne, og den fortsatte op gennem 50'erne. Fra nu af gik det på landsplan kun fremad.

Bedre levevilkår, højere lønninger, kortere arbejdstid og frem for alt længere ferier betød, at ferierejser var ved at indgå i mange familiers almindelige husholdningsbudget.

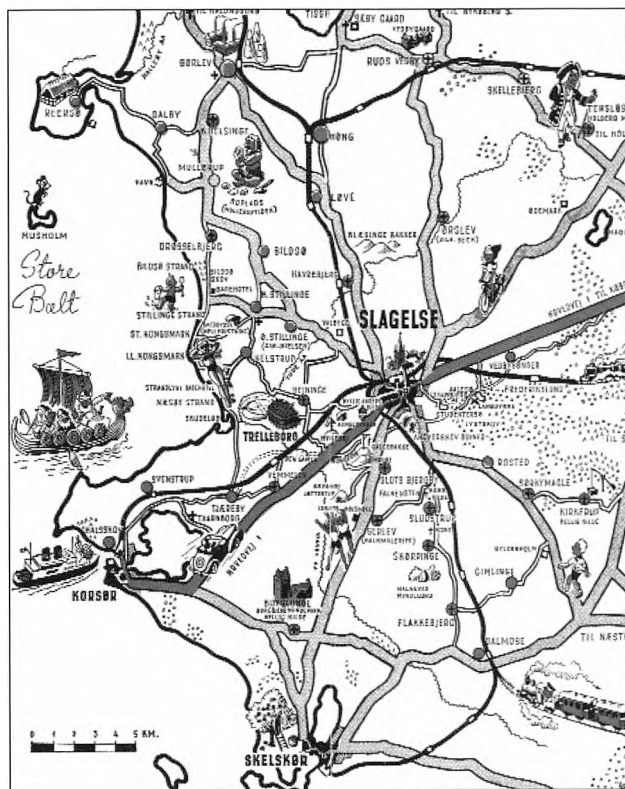


Fig. 16. Turistkort fra 1956 med angivelse af egnens turismål. Veje fra alle verdenshjørner fører mod Slagelse bymidte til den høj, hvor Sct. Mikkel's Kirke ligger (fig. 8). Det gamle forgrenede vejnet vidner om, at Slagelse er en gammel akselkøbing, det vil sige en indlandsby, som i sin tid modtog sine varetilførsler på vognaksel, altså pr hestevogn. Slagelse var det vestsjællandske kornlands hovedstad. Som kortet viser: førtes biltrafikken mellem Korsør og København ad hovedvej 1 gennem Slagelse. I 1965 åbnede motorvejen uden om Slagelse.

Pastvangen mellem de nordiske lande blev ophævet i 1952. Og 1954 blev en milepæl for dansk turisme, idet visumtvangen for vesttyskerne blev ophævet. Efter at være kommet med i det gode selskab begyndte tyskerne at strømme til Danmark. Samtidig kom der gang i sommerhusbyggeriet, og sommerhusudlejningen blev sat i system. Feriehusene blev en af de helt store turistsucceser. Tyske familier boede ofte samme sted år efter år. Lige siden turistbevægelsen opstod i Danmark, har havet været den største oplevelse for feriegæsterne.

Som de fleste lokale turistforeninger var Slagelse Turistforening endnu ikke rustet til denne aktivitet. Det krævede, at man havde et turistkontor, der også havde åbent om søndagen, og som havde et personale med de fornødne sproglige kvalifikationer.

Samfærdselsmæssigt skete der mange forbedringer i disse år. Bilfærgeforbindelsen Halskov - Knudshoved, der blev åbnet i 1957, forkortede sejltiden for billisterne.

Medens dansk turisme havde stor fremskridt i 1950'erne, lå Slagelse Turistforening underdrejet.

Krogager og Spies var de første i Norden, der gav menigmand mulighed for at komme ud på længere rejser. Krogagers første busrejse, der fandt sted i 1950, gik til Spanien. Spies Rejser er fra 1956. Det bevirkede, at de hjemlige rejsemål nu ikke længere kun skulle konkurrere med hinanden, men også med rejsemål ved Middelhavet.

Måtte sove på politistationen

Turistbureauet flyttede i 1950 til Erhvervskontoret på Gl. Torv 1, hvor det fik en lille afdeling.

Efter at have sprunget generalforsamlingen over i 1950 mødtes medlemmerne atter i 1951 på Hotel Postgården på Gl. Torv til generalforsamling.

I sin formandsberetning sagde Henry Nielsen: "Vi har to turiststjerner i vor by, Ungdomsborgen og Trelleborg".

Ungdomsborgen, der var vandrerhjem, havde mange skoler på besøg. Trelleborg havde et årligt besøgstal på omkring 25.000.

Hoteller var det område, hvor dansk turisme i disse år trængte mest til udbygning og modernisering. Det var da også tilfældet i Slagelse. Henry Nielsen kunne fortælle, at han ofte blev ringet op sent om aftenen af turister, som ikke kunne få værelser. Men i sådanne tilfælde kunne Turistforeningen i reglen ikke hjælpe. "Derfor har der været visse vanskeligheder med at skaffe overnatningssteder, og i et tilfælde måtte to damer sove på politistationen".

Henry Nielsen sluttede sin beretning: "Slagelse by er i sig selv ikke særlig køn, men den har en god handelsstand og et smukt opland, og jeg vil håbe, at flere vil få øjnene op for skovenes skønhed".

Formanden beklagede i øvrigt, at foreningens turistbrochure efterhånden var blevet meget dyr. Den kostede 9 øre pr stk., men man besluttede dog fortsat at uddele den gratis.

Fig. 17. Trelleborg set mod vest. Udgravningerne 1934-42 viste, at Trelleborg var et stærkt befæstet militæranlæg fra vikingetiden bestående af en hovedborg og en forborg. Vårby Å og Tude Å gav Trelleborg en naturlig beskyttelse mod henholdsvis vest og nord. Hovedborgen var omgivet af en 17 meter tyk og 6 meter høj ringvold med fire overdækkede portåbninger nøjagtig i verdenshjørnerne.

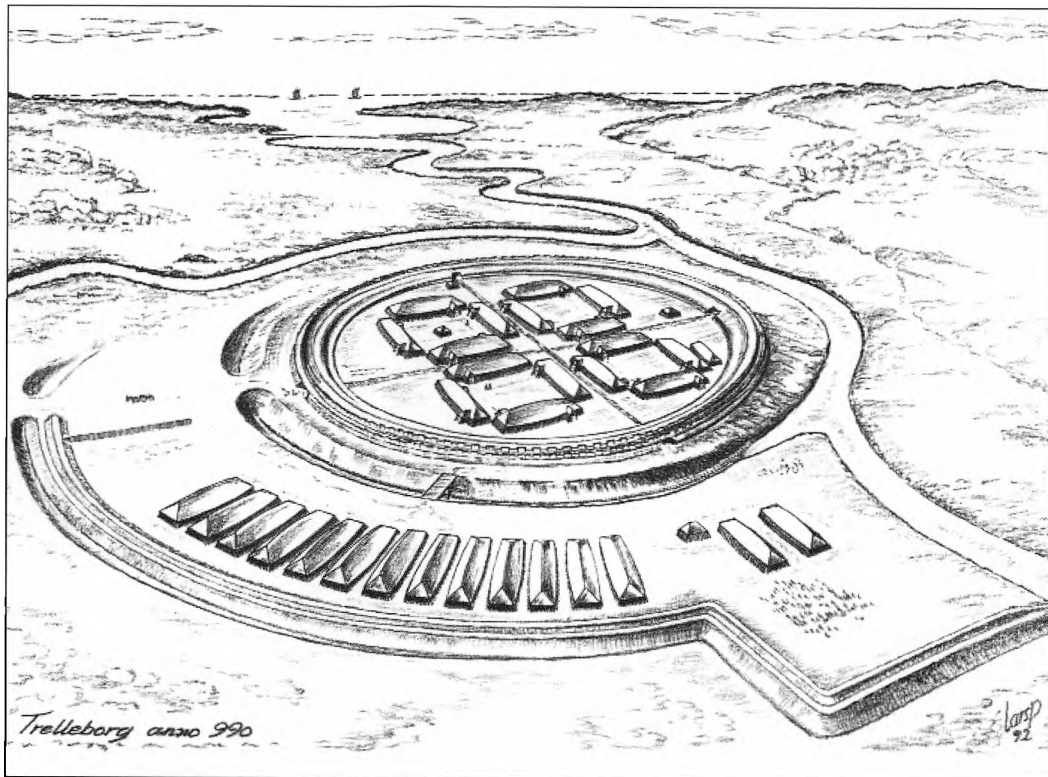
Nord - sydgaden og øst - vestgaden, der var plankebelagte færdselsveje, forbandt ringvoldens porte og delte borgpladsen i fire karreer. I hver karre lå fire ens huse omkring en lukket gård. Hvert hus var 29,5 meter langt og delt i tre rum. Der var et ildsted i det midterste rum.

Uden om ringvolden ses mod øst og syd en voldgrav, der følger ringvolden (fig. 11).

I forborgen ses 13 huse på rad samt 2 huse for sig selv. Alle 15 huse lå stråleformet med længdeakserne pegende mod hovedborgens centrum. Disse huse, der alle var 26,5 meter lange, var uden ildsted. De var måske magasinbygninger. Uden om forborgens krans af huse ses en ydre vold og voldgrav, der slår et stort knæk uden om en begravelsesplads øst for forborgens to huse. Begravelsespladsen har omkring 150 grave, hvoraf flere er krigergrave. Men der er også fundet skeletter af kvinder og børn. Den militære besætning havde familien hos sig.

Hele anlægget er opført med stor matematisk præcision. Måleenheden synes at være den romerske fod på 29,33 cm.

Tegning af Lars Peter Mølgaard.



Chaufføren blev menneskesky

Hverken i 1952, 1953 eller 1955 blev der afholdt generalforsamling, og der var kun få bestyrelsesmøder. Man kan vist godt sige, at Turistforeningen sov tornerosesøvn. Selv syntes bestyrelsen, at "foreningen gør et stort arbejde, men får for lidt påskønnelse for det, navnlig ikke af dem, der tjener på turisterne".

I 1954 blev Henry Nielsen afløst af viktualiehandler Thorvald Nielsen som foreningens formand.

Ved generalforsamlingen i 1956 mødte kun bestyrelsen og pressen.

På Erhvervs- og Turistkontoret var man i disse år især beskæftiget med at udlevere brochurer og besvare spørgsmål fra turister. Mange sko-

leborn, især fra København, kom på besøg, og de fik udleveret brochurer med forslag til ture i byen. En bustur rundt i byen for en daler pr skolebarn kaldte man en særlig Slagelse-specialitet.

Erhvervs- og turistchef Poul Poulsen luftede ved generalforsamlingen i 1956 sin kongstanke om en fast busrute mellem Slagelse og Trelleborg. Men det blev klart afvist af formanden: "Det har vi prøvet, men måtte holde op igen. Det var et meget dyrt eksperiment, og den arme chauffør på ruten blev menneskesky, fordi han aldrig så et menneske i bussen".

Bestyrelsen efterlyste en god campingplads nær Slagelse, da en væsentlig del af turismen nu foregik pr camping, og det gjaldt om at give turisterne så gode forhold, at de kunne få lyst til at gøre et ophold. Ikke mindst af hensyn til de handlende i byen.

Den genoplivede Turistforening

I perioden 30. juni 1957 til 22. juni 1961 blev der hverken afholdt generalforsamlinger eller bestyrelsesmøder. Foreningen førte i denne periode en hensygnende tilværelse. Men nu syntes byens restauratører, der havde faldende omsætning, at det kunne være nok. De fik indkaldt til en generalforsamling i 1961, hvor de mødte talstærkt frem for at vælge den inaktive bestyrelse.

I 1957 var Thorvald Nielsen foreningens formand, men ved generalforsamlingen i 1961 optræder den tidligere formand, bogtrykker Henry Nielsen atter som formand. Men der er ikke omtalt noget formandsskifte i foreningens mødeprotokol.

Sorø Amtstidende skrev, at restauratør Arthur Hansen talte på oprørernes vegne: *"Hvad har Turistforeningen egentlig udrettet? Har man forsøgt at samarbejde med handel og håndværk? Har man samarbejdet med vore udenlandske venskabsbyer? Har man forsøgt at fortælle, hvad vi har i Slagelse? Vi har f.eks. kort vej til stranden. Nye hotelværer forstår ikke, at der ikke har været gjort noget"*.

Henry Nielsen svarede, at *"man kan undre sig over, at der ikke har været afholdt generalforsamlinger. Skæld-udene skal formanden have. Den dag optimismen mangler, bør man gå af. Og det ønsker formanden nu"*. Han beklagede, at det var gået så dårligt med Turistforeningen, og erklærede, at han selv havde en stor del af ansvaret. *"Vi kunne ikke finde folk, der ville være med, og efterhånden tabte vi helt lysten til arbejdet. Det gik helt i stå"*.

Penge var Turistforeningens helt store problem. Der var kun 135 kr i kassen. Kommunens tilskud havde de sidste 21 år været 800 kr pr år, men foreningen havde heller ikke søgt om mere.

Foreningens medlemstal var faldet fra 400 til 232.

Da man skulle vælge bestyrelse, viste det sig at blive en fredelig revolution, idet ingen fra den gamle bestyrelse ønskede at fortsætte. *"Alle pladser i den nye bestyrelse blev besat af de revolutionære"*, skrev Sorø Amtstidende.

Den nyvalgte bestyrelse konstituerede sig med bogtrykker Erik Nielsen som formand, konditor Svend Kragh som næstformand, restauratør Ernst Hansen som kasserer og restauratør Arthur Hansen som sekretær. De øvrige bestyrelsesmedlemmer var redaktør Poul Andreasen, hotelejer Alfred Holm og dekoratør Erik Jensen.

Ved generalforsamlingen drøftede medlemmerne, om der skulle oprettes et selvstændigt turistbureau i byen. Siden 1950 havde foreningen haft en lille afdeling på Erhvervskontoret, Gl. Torv 1.

Fra sightseeing til lifeseeing

Allerede inden generalforsamlingen i 1961 havde de revolutionære lagt planer for, hvad der turistmæssigt skulle ske i Slagelse, når de overtog magten. Og der var nok at tage fat på.

Turismen var i 1960'erne ved at være en væsentlig indtægtskilde i

Danmark. Det var derfor et erhverv, der tiltrak sig mere og mere opmærksomhed. I 1961 udgjorde landets valutaindtægter fra turismen 822 millioner kr mod 40 millioner i 1947. Den nye bestyrelse mente, at Slagelse burde have større andel i disse indtægter.

Turisternes vaner var på den tid ved at ændre sig. Udover de danske badestrande, som altid har haft en stor tiltrækningskraft, interesserede turisterne sig nu også for landsbydyllen, landskaberne, kirkerne, og som noget helt nyt havde de et ønske om at opleve danskerne i deres hverdag. En turist på et fremmed sted søger i reglen to ting. For det første det man ikke finder mage til andre steder, og som i sig selv er en attraktion, f.eks. Trelleborg; og for det andet alt det som er det helt almindelige og typiske for et fremmed sted.

Turisterne blev mere og mere selvstændige og foretrak oplevelser på egen hånd. De ønskede kontakt med lokalbefolkningen.

Der var hermed kommet et nyt moment i turismen. Tidligere skulle turisterne først og fremmest på sightseeing til områdets seværdigheder. Nu gjaldt det i højere grad om på egen hånd at komme på lifeseeing. Man ville se og opleve, hvorledes folk lever, bor og arbejder.



Fig. 18. Foran indgangen til Trelleborg blev der i 1941 bygget et modelhus, der som forborgens 15 huse er 26,5 meter langt. Rekonstruktionen skete på grundlag af stolpehullernes placering. Men den overdækkede svalegang rundt om huset er ikke korrekt. En senere undersøgelse af stolpehullerne har vist, at der blot har været tale om skræstivere, der skulle støtte plankeväggene og dermed sikre husets stabilitet. I baggrunden ses Museet ved Trelleborg.

Foto 2002.

"Slå et slag til Slagelse"

Straks efter generalforsamlingen i 1961 besluttede bestyrelsen at hæve medlemskontingentet fra 6 kr til 12 kr. Der blev tegnet mange nye medlemmer, som i den gode sags tjeneste gav 2.000 kr oven i kontingentet.

Som sin første handling udskrev den nye bestyrelse en konkurrence blandt Slagelses borgere for at finde et slogan, der kunne trække turister til byen. Det var en stor succes, idet der blev indsendt over 800 forslag. Blandt de indkomne forslag fandt bestyrelsen efter et større sorteringsarbejde frem til 10 forslag, som kom til afstemning blandt Sorø Amtstidendes læsere.

De 10 forslag, der blev stemt om, var:

1. Turister finder behagelse i solskinsbyen Slagelse.
2. Til Slagelse man ta'r for at se, hvad de har.
3. Som handelsby for enhver turist har Slagelse ry, det er ganske vist.
4. Slagelse handelsby har navn - turister, by og land til gavn.
5. Se, hvor der er slav i Slagelse.
6. Der er slag i Slagelse.
7. Slå et slag til Slagelse.
8. Stop op og slap af i Slagelse - lige på Hovedvej 1.
9. På Sjælland mod vest er Slagelse bedst.
10. Slagelse - byen der vrimler af liv, smilende piger og initiativ.

Vinderforslaget blev "Slå et slag til Slagelse", og det blev med henblik på salg trykt på mærkater og streamere til bagruden af biler. Det var et slogan, der var meget delte meninger om. Og det fik efter kort tid et meget aktuelt tilsnit på grund af nogle slagsmål i byen. Folkeviddet ændrede så sloganet til, "der slås et slag i Slagelse" og andre irriterende morsomheder. Det gav bagslag, salget af mærkater og streamere gik helt i stå. Det endte med, at restauratør Ernst Hansen fik hele restlageret til foræring til restaurationsgæsterne i Anlægspavillonen.

Erhvervs- og Turistkontor på Fisketorvet 3

Efter nogle stridigheder i bestyrelsen kørte den nye formand, bogtrykker Erik Nielsen, Handelstrykkeriet træt efter kun tre måneder, og "*meddelte ved skrivelse, at hun ikke ønskede at fortsætte i foreningen*". Som ny formand valgtes konditor Svend Kragh.

I 1961 indgik Slagelse Turistforening en aftale med Slagelse Erhvervsråd om i fællesskab at oprette et erhvervs- og turistkontor. Man lejede et kontorlokale i Svend Kraghs ejendom, Fisketorvet 3. Erhvervsrådet stod som lejer af lokalet, men man deltes om de fælles udgifter. For at koordinere arbejdet i de to bestyrelser blev samarbejdet udvidet til, at Turistforeningen skulle udpege et af sine bestyrelsesmedlemmer til Erhvervsrådets bestyrelse og omvendt. Erhvervsrådet udpegede borgmester Poul Hansen til Turistforeningens bestyrelse. Det må have været en god disposition for Turistforeningen, idet Slagelse Kommune samme år øgede sit årlige tilskud fra 800 kr til 5.000 kr.

Kommunen blev nu i højere grad involveret i turismen, men selve turistarbejdet og ansvaret lå fortsat hos Turistforeningens bestyrelse.

Det nyindrettede erhvervs- og turistkontor åbnede den 1. februar 1962, og samme dag tiltrådte den 27-årige Fritz Togo Nielsen en nyoprettet stilling som erhvervs- og turistchef. Togo Nielsen kom fra en stilling i København som salgs- og reklamemand.

Det nye Erhvervs- og Turistkontor udviklede sig hurtigt til et regulært hvem - hvad - hvor - kontor, der gav mange oplysninger både på det erhvervsmæssige og på det turistmæssige område. Desuden stod kontoret for udstedelse af lejrpas til campingpladser samt vandrerkort til ophold på vandrerhjem. Men også udstedelse af gavekort og reservering af billetter til teaterforestillinger i København foregik på kontoret.

Nye initiativer

Efter den fredelige paladsrevolution i 1961 genoplivede Turistforeningen samme år andespillene. De gav pæne overskud til den slunkne kasse.

Der rådede dengang i vide kredse blandt slagelseanere den opfattelse, at det ikke nyttede noget med turisme. Vi har da ikke noget, der er værd at se på, var opfattelsen blandt mange, der betragtede Slagelse som kun værende en gennemgangsby for trafikanter på Hovedvej 1.

Bestyrelsen gik i 1962 nye veje ved at invitere journalister fra Østjylland til at besøge Vestsjælland. Der blev skrevet artikler i Horsens Folkeblad og Vejle Amts Folkeblad for at få østjyder til at rejse til Vestsjælland. Det var blevet aktuelt efter at Juelsminde - Kalundborg - ruten var åbnet året før. De stadig flere biler gav desuden folk mulighed for at foretage mange flere ture end tidligere.

Artiklerne i de østjyske aviser lovpriste Vestsjælland som det nyopdagede feriemråde med Slagelse som hovedkvarter for en række dejlige ture rundt i Vestsjælland.

Slagelse kunne ganske vist ikke selv tilbyde de traditionelle turistseværdigheder, såsom museer og gamle bindingsværkshuse. Men byen blev fremhævet ved i forhold til sit indbyggertal at have Danmarks tætteste folkemylder på gaderne i forretningstiden.

Det resulterede i, at der kom en del østjyske turister, men det var svært på længere sigt at holde gryden i kog.

Blandt nye initiativer drøftede bestyrelsen i 1962 at arrangere vikingespil på Trelleborg og i denne forbindelse at oprette en restaurant med udskænkning af mjød fra drikkehorn, som gæsterne kunne tage med hjem mod en passende betaling. Men det blev ved snakken.

Turistforeningen forsøgte desuden at få de fem vikingskibe, der var fundet i Roskilde Fjord, placeret ved vikingeborgen Trelleborg.

Den store P-fest

Den 21. juli 1962 holdt Turistforeningen en stor fest i forbindelse med indvielsen af den nye rådhusplads, hvor der skulle være parkeringsplads med underjordisk garageanlæg. Derfor blev arrangementet kaldt P-festen. På den overjordiske del var der opstillet en tivoliark, og Turistforeningen stod for arrangementet i underetagen, hvor "Europas største danserestaurant" på 3.000 kvadratmeter var indrettet med bar i begge sider. Foreningen stod selv for restaurationsforretningen med restauratør Arthur Hansen som den ansvarlige bevillingshaver.

Der blev spillet op til dans af "Melvis and his Gentlemen" i det under-



Fig. 19. Kåringen af Miss Slagelse. Ved indvielsen af den nye rådhus-plads i 1962 kårede Turistforeningen "Slagelses sødeste og mest naturlige sommerpige". Efter at have bragt billeder af seks velkvalificerede unge piger i Sorø Amtstidende blev vinderen fundet ved en afstemning blandt læserne.

På billedet ses i midten vinderen, den 17-årige damefrisørelev Ann Kastoft Madsen, der fik en trediedel af stemmerne. Til højre gymnasie-elev Susanne Panting, der blev nr. 2, og til venstre sex ekspeditrice Anni Hansen, der blev nr. 3.

jordiske mekka, og jublen ville ingen ende tage, da sangeren Nat Russell gjorde sin entré. Sidst på aftenen blev "Slagelses sødeste og mest naturlige sommerpige" kåret. Det skete efter, at Turistforeningen i byens aviser havde bragt billeder af 6 Slagelse-piger, som læserne kunne stemme på. Vinderen blev damefrisørelev Ann Kastoft Madsen.

Festen blev en stor succes med et besøgstal på godt 5.000 og et samlet overskud på 12.000 kr.

En ejendommelig og pinlig strid

Udadtil havde P-festen været en stor succes, men indadtil slog det gnister, idet Arthur Hansen ikke alene forlod bestyrelsen i vrede, men også krævede et honorar på 525 kr for sin medvirken ved festen.

Historien nåede helt til Pilestræde i København, hvor Berlingske Tidende skrev: "Der er opstået en ejendommelig og pinlig strid for Slagelse Turistforening, idet foreningens sekretær, restauratør Arthur Hansen har sendt formanden, konditor Svend Kragh sin udmeldelse af foreningen, bilagt en regning på 525 kr for udført arbejde under en stor fest. Pengene er omgående blevet betalt. Arthur Hansen erklærer, at han er utilfreds med mange ting i foreningens ledelse. Han synes at måtte tage hele slæbet alene ved festen, og desuden er han rasende over, at han

TURIST-FORENINGEN genlægger sidste års

Kæmpe andespil

på Hotel Casino, Slagelse, **ONSDAG DEN 5. DEC. kl. 20**

100 STORE LÆKRE ÆNDER

Gævnst til højre og venstre sidemand. **50 EKSTRA NUMRE**

***** I ALT OVER 350 GEVINSTER *****

Underholdning ved **PETER KITTER** og **KAI KILLIAN** samt et 20 minutters nisseroster

INDGANGEN åbnes kl. 18 - MUSIK fra kl. 19 **Slå et juleslag til Slagelse!**

Fig. 20. Turistforeningens annonce i Sjællands Posten i 1962 med opfordring til at slå et juleslag til andespil i Slagelse. Men det store andespil løb ind i noget, der lignede en flaske, idet arrangementet med parodisten Peter Kitter og pianisten Kai Killian bestemt ikke faldt i brikklæggernes smag.

ikke er blevet omtalt i en billedserie fra Slagelse i et københavnsk formiddagsblad, skønt han både blev fotograferet og havde en samtale med bladets medarbejder. Det var et arrangement, som turistforeningens formand var mellemmand ved".

Om denne sag kan man i bestyrelsens mødeprotokol bl.a. læse: "De 525 kr. er blevet sendt til Arthur Hansen i check, idet man ikke ønsker mere blæst om sagen. Hotelejer Alfred Holm tilbød at betale de 525 kr. for at undgå den kedelige post i regnskabet, hvilket dog blev afslået".

Men dermed var stridighederne ikke slut. Tre uger senere var der igen ballade i bestyrelsen, idet endnu et bestyrelsesmedlem udtrådte og smækkede med døren. Den meget slagkraftige bestyrelse med slagordene "Slå et slag til Slagelse" havde svært ved at finde fodslag.

Herom skrev Sorø Amtstidende den 6. september 1962: "Godt Turistforeningen har suppleanter parat. Endnu en repræsentant for restaurationsbranchen trækker sig tilbage. Kort tid efter foreningens genrejnsning sidste år trak dens første formand, bogtrykker Erik Nielsen sig som bekendt tilbage fra formandsposten. Det skete dengang i reaktion mod Arthur Hansen, der for kort tid siden selv trak sig fra bestyrelsen.

Foreløbig har endnu et bestyrelsesmedlem, hotelmanden, direktør Alfred Holm trukket sig tilbage som det tredje medlem af den godt et år gamle bestyrelse.

Alfred Holm gør i sin skrivelse blandt andet gældende, at han med beklagelse har måttet konstatere, at der inden for bestyrelsen ikke mere består den samme opofrende, uselviske indstilling, som bestyrelsen startede med. Henvendelsen slutter med en understregning af, at han ikke mere ønsker at være medansvarlig for bestyrelsens handlinger".

"De kommer ikke uden om Slagelse"

I 1962 blev det ved en ekstraordinær generalforsamling besluttet at oplo- se Rejseringen og overføre fondens midler til Turistforeningens kasse.

Rejseringen var, som tidligere beskrevet, blevet oprettet i 1942, men var gået helt i stå. Sidste medlemskontingent var blevet indbetalt i 1948, og siden foreligger der intet om hverken møder eller udlodninger af midler til rejser. Rejseringen fik aldrig den betydning, man havde håbet.

Slagelse Turistforening anvendte midlerne fra Rejseringen til en ny turistbrochure trykt i 50.000 eksemplarer. Nu med et nyt slogan, "De kommer ikke uden om Slagelse". Det var en brochure, hvor hovedvægten var lagt på Slagelses position som udgangspunkt for ture i et interessant landområde.

Turistchefer med kort "levetid"

I løbet af 1960'erne var der ansat fem forskellige turistchefer i Slagelse. Som tidligere omtalt blev erhvervschef Poul Poulsen, der også klarede de turistmæssige opgaver, i 1962 afløst af Fritz Togo Nielsen som turist- og erhvervschef. Men han rejste allerede i 1963, hvorefter den 37-årige redaktør på Teknisk Forlag i København, J. F. Legarth Iversen tiltrådte stillingen. Han havde en journalistisk uddannelse og desuden en fortid som kommunesekretær i Greve - Kildebrønde Kommune. Der blev stillet store forventninger til Legarth Iversen, men han rejste efter kort tid. I 1964 blev distriktschef Jørgen Falck Henriksen ansat som byens erhvervs- og turistchef.

Falck Henriksen fungerede desuden som sekretær for Turistforeningen. Da restauratør Ernst Hansen i 1965 ikke ønskede genvalg som formand, holdt bestyrelsen møder for at drøfte situationen. Men det var uden Falck Henriksens tilstedeværelse, hvilket han var noget pikeret over og skrev i protokollen: *"Efter forlydender afholdtes bestyrelsesmøder kl. 14.00 og kl. 18.00 fredag den 26. februar på Postgården formentlig for at drøfte besættelsen af den ledige formandspost. Da sekretærens tilstedeværelse åbenbart skønnedes irrelevant, kan referat i et sådant tilfælde på grund af manglende indbydelse desværre ikke gives"*.

Falck Henriksen forlod sin stilling i slutningen af 1967, og Erhvervs- og Turistkontoret var nu uden chef, indtil Erhvervsrådet pr 1. oktober 1968 ansatte en erhvervschef som leder af kontoret. Det bevirkede samtidig, at Birgith Jensen, der nogle år havde været ansat på kontoret, blev turistchef.

Erhvervsrådet aflønnede erhvervschefen, mens turistchefen blev aflønnet af Turistforeningen. Fællesomkostningerne deltes med 25% til Turistforeningen og 75% til Erhvervsrådet.

"Slagelse - en blomstrende by"

I 1965 møder vi i Turistforeningens protokoller første gang direktør Eigil Rasmussen. Dette år indtrådte Eigil Rasmussen i bestyrelsen og blev straks valgt til formand. Indtil 2004 var Eigil Rasmussen uafbrudt medlem af bestyrelsen, og desuden var han i 27 år foreningens formand. Eigil Rasmussen har gennem næsten 40 år mere end nogen anden sat sit præg på turismen i Slagelse.

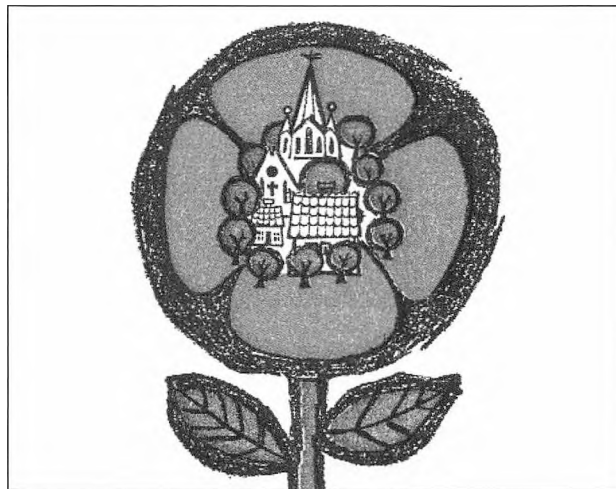


Fig. 21. I 1965 lancerede Turistforeningen et nyt slogan, "Slagelse - en blomstrende by". Samtidig tegnede Poul Britz en stiliseret blomst, som var foreningens logo til 1991.

I 1965 gik Turistforeningen i gang med at fremstille blomsterkasser med henblik på at forskønne Slagelse. Foreningen udlejede 77 kasser, der blev opstillet rundt om i byen. Samtidig lancerede Turistforeningen et nyt slogan, "Slagelse - en blomstrende by" og lod fremstille et logo med en stiliseret blomst. Dette logo kom på foreningens brevpapir i 1967.

Arrangementet med blomsterkasserne blev gentaget de følgende år. Men da kasserne blev udsat for groft hærværk, idet de ikke alene blev væltet, men også slået i stykker, blev initiativet opgivet i 1969.

For at markere Slagelse som en blomstrende by udskrev Turistforeningen i 1968 en konkurrence om den smukkeste blomsterpyntede butiksfacade.

Udlejning af feriehus

I 1965 drøftede Turistforeningens bestyrelse muligheden for at tjene penge ved at lade turistkontoret stå for udlejning af feriehus i området fra Bjerger i nord til Frølund i syd. Gennem pressen opfordrede Turistforeningen sommerhusejere til at henvende sig, hvis de kunne tænke sig at lade kontoret formidle udlejningen.

Det resulterede i, at udlejningen kom i gang i 1967, hvor turistkontoret disponerede over 56 sommerhuse. Det gav en fortjeneste på 2.192 kr.

I 1968 disponerede kontoret over 89 feriehus.

Udlejningen skete især til vesttyskere.

Feriehusene lå i et begrænset område, så turistkontoret kom hurtigt til at kende både husene og deres ejere godt, så der kunne ydes en god service.



Fig. 22. For at markere Slagelse som en blomstrende by lod Turistforeningen i slutningen af 1960'erne fremstille blomsterkasser, som blev opstillet rundt om i byen. Billedet er fra Schweizerpladsen 1968.

Trafikstrømmen ledes uden om Slagelse

Turistforeningen drøftede flere gange i begyndelsen af 1960'erne betydningen af, at den kommende motorvej ville føre trafikstrømmen uden om Slagelse. Hvorledes kunne man få billisterne til at gøre ophold i Slagelse?

I 1963 gav DSB tilladelse til, at Turistforeningen måtte udlevere knaphulsblomster med hilsen fra Slagelse til de billister, der ventede på overførsel med bilfærgerne på Fynssiden.

Men selv Turistforeningen måtte på trods af ulemper for turismen erkende, at motorvejen uden om Slagelse var en nødvendighed. Den blev åbnet i maj 1965. Før den tid blev hele biltrafikken mellem København og Storebælt ad Hovedvej 1 ført gennem Slagelse over Gl. Torv og Fisketorv. Denne trafik var ofte grotesk hård.

Egil Rasmussens opsang

Ved generalforsamlingen i 1966 anvendte Egil Rasmussen hårde ord om byens virksomhedsledere og handlende på grund af deres manglende

interesse for byens udvikling og deres "salig slumrende sløvhed". Sjællands Tidende refererede: "Virksomhederne har ikke vist den interesse, vi havde håbet på, da vi udsendte indbydelser til en række husmoderforeninger om arrangementer i forbindelse med virksomhedsbesøg. Husmodrenes interesse var langt større end virksomhedsledernes".

Egil Rasmussen fortsatte: "Slagelse har en kirkelade, hvor H. C. Andersen ikke gik i skole. Byen har en let brøstfældig Hellig Anders Brønd og et meget lidet påagtet Hellig Anders Kors. Når dette er sagt, er der kun Antvorskov ruiner og Trelleborg tilbage. Trelleborg er turistmæssigt i tilbagegang med 25 - 30.000 besøgende. Trelleborg udmærker sig ved en forbilligelig jævn spredning af fjareekskrementer. Der findes ingen af de installationer en moderne turist forventer at finde".

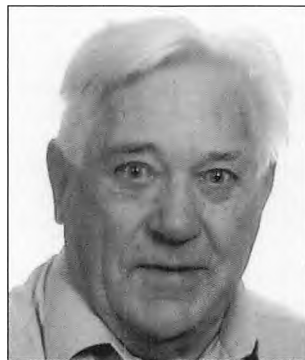


Fig. 23. Turistforeningens mangeårige formand Egil Rasmussen.

Egil Rasmussen sagde, at Slagelse turistmæssigt set havde u-landsstatus og sluttede sin revsende beretning: "Turisme er i dag ikke en samling blafrende dannebrogslag i hænderne på en skare blåøjede idealister med hæderstegn i knaphullet. Turisme er salg med anvendelse af moderne salgsmetoder. Og den lille lokale turistforening må indstille sig på dette. Den skal være et informationskontor og fungere som salgsfolkernes lokalkendte rådgiver".

Protokollen slutter med at oplyse, at formanden efter generalforsamlingen vandt 40 kr i mausel.

Turistkontoret flytter til Bredegade

På grund af pladsmangel flyttede Erhvervs- og Turistkontoret i 1967 fra Fisketorvet til Bredegade 8, hvor der indtil 1932 havde været posthus.

Samme år påtog turistkontoret sig valutaveksling på grund af bankernes lørdagslukning.

Ved et møde i 1967 drøftede bestyrelsen fremstilling og salg af souvenirs. Der blev bl.a. foreslået manchetskapper og nøgleringsvedhæng. Protokollen fortæller, at det skete ved slutningen af mødet, så "i meget stor hast blev dette punkt berørt, da formanden skulle hjem til sulekarret".

Professionalisme i turismen

I 1960'erne var der opgangstider i Danmark, og rejselivet stillede store professionelle krav til turisterhvervene og deres udøvere. Turistarbejdet tog et omfang, der efterhånden oversteg de fleste lokalforeningers økonomiske formåen. Udlandsturismen var blevet et af Danmarks vigtigste valutaskabende erhverv. Turistsagen var blevet en nationalsag.

Regeringen nedsatte derfor et strukturudvalg, som i 1967 kom med "Den grønne Betænkning". Det medførte, at Danmarks Turistråd blev oprettet samme år. Dansk turisme skulle være professionel. Danmarks Turistråd skulle være eksportråd for turismen på linie med, hvad Landbrugsrådet og Industrirådet er for landbruget og industrien. Turistrådet skulle udforme, lede og inspirere hovedlinierne i dansk turistpolitik på landsplan, men rådet skulle ikke beskæftige sig med foreningspolitik.

Danmarks Turistråd skulle koncentrere sin indsats om at agitere på det udenlandske marked, mens turistforeningerne skulle modtage gæsterne, når de kom til landet.

Hver enkelt turistforening sørgede for, at intet i lokalområdet blev glemt.

Professionalismen satte sig markante spor i det daglige arbejde med markedsanalyser, produktudvikling og strategier. Der blev talt et nyt sprog, marketingsproget, og nye medarbejdere kom med en helt anden baggrund end tidligere. De var ofte civiløkonomer fra Handelshøjskolen. Turismen havde udviklet sig fra hobby til erhverv.

De tider var ved at være forbi, hvor turisterhvervet stod åbent for enhver, der blot viste begejstring og engagement. Der blev nu stillet krav om økonomisk viden, og frem for alt var det vigtigt med salgskundskaber.

Eigil Rasmussen påpegede dette ved foreningens generalforsamling i 1967: *"Turisme er i dag salg, og Turistforeningens bestyrelse har gjort sig dette klart, men må med beklagelse konstatere, at byens befolkning ikke har forstået dette faktum"*.

Farvel til andespillene

Turistforeningens primære opgave var at formidle gode ideer, der kunne skabe interesse for Slagelse og omegn, og hvis der var midler til det at investere i ideerne. De væsentligste midler kom fra medlemskontingenter og et årligt tilskud fra kommunen.

I 1968 fordelte indtægterne sig således: Kontingenter 10.720 kr, tilskud fra Slagelse Kommune 10.000 kr, udlejning af feriehus og blomsterkasser 7.189 kr, udstedelse af lejrplak til campingpladser og vandrer-kort 3.740 kr og overskud fra andespil 3.734 kr.

Det årlige andespil havde gennem flere år ydet et ikke uvæsentligt bidrag til kassen. Men i 1969 blev andespillet en belastning for foreningens økonomi, da det gav et underskud. Det blev Slagelse Turistforenings sidste andespil. Men bestyrelsen tog uden tårer afsked med dette arran-

gement, da det var meget arbejdskrævende. Bestyrelsen fandt desuden, at det principielt var forkert at hente indtægter fra en aktivitet, der på ingen måde kunne forbindes med turisme.

Trelleborg - kælebarn og smertensbarn

I Turistforeningen var man med rette meget stolt over at have vikingeborgen Trelleborg liggende inden for sit område. Nationalmuseet er ejer af Trelleborg, men gjorde intet for at tiltrække turister.

Turisterne ville opleve noget, derfor ønskede Turistforeningen, at Trelleborg skulle omdannes til et Vikingeland i form af et levende museum. Men Nationalmuseet havde gjort Trelleborg til et monument over, hvorledes det ikke skulle gøres. Resultatet udeblev da heller ikke. I løbet af fem år skete der næsten en halvering af besøgstallet. Det faldt fra 34.000 i 1963 til 18.700 i 1968. En fatal turistmæssig skæbne.

Trelleborg var for anden gang i sin lange historie på vej over i glem-selen.

I 1971 anskaffede Turistkontoret nogle cykler til udlejning til turister, der ønskede at besøge Trelleborg, da busforbindelserne var meget dårlige.

Bondegårdsferie og landboferie

Bondegårdsferie med halv- eller helpension kom så småt i gang i 1968. Turistforeningen gjorde et stort forarbejde for at skaffe værter ved at

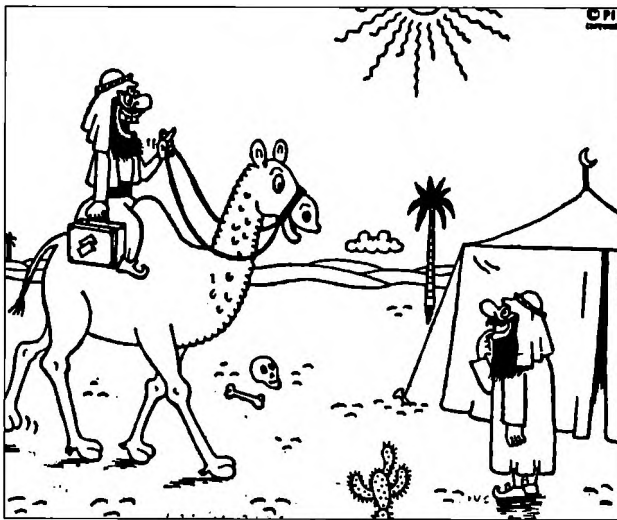


Fig. 24. "Jeg havde en vidunderlig ferie, det regnede hele tiden". Regnvejr er dog sjældent godt for turismen. Men de handlende nyder godt af regnvejrskage, når strandturister forvandles til shoppingturister.

sende adresseløse forsendelser til gårdejere i store dele af Vestsjælland. Desuden blev omegnens husmoderforeninger og landboforeninger kontak-
taket med tilbud om, at turistchefen stillede sig til rådighed ved møder for at redegøre for bondegårdsferie, som godt kunne blive en god ekstra-
fortjeneste for ferieværterne.

For såvel værterne som deres gæster var der stor tilfredshed med bon-
degårdsferie. Der opstod mange varige venskabsforbindelser.

I 1969 kom der mange henvendelser fra tyske turister, der ønskede
bondegårdsferie, specielt var der mange, der spurgte efter gårde nær
havet.

Bondegårdsferie tog et vældigt opsving i 1970 med 3.200 overnatnin-
ger fordelt på 20 gårde. I denne forbindelse nød Slagelse Turistforening
godt af den avertering og det salgsarbejde, som Danmarks Turistråds
udlandskontorer foretog. Der kom gæster fra Tyskland, Holland og
Frankrig.

Bondegårdsferie gav gæsterne en usædvanlig god mulighed for at
følge med i det daglige liv i et fremmed land.

Landboferie, der også blev kaldt "Ferie på landet", kom i gang i 1970.
I korthed går denne ferieform ud på, at turisten lejer sig ind på en gård
med adgang til køkken og sørger så selv for forplejningen. I 1970 havde
Turistforeningen 24 gårde tilmeldt landboferie med i alt 370 overnatnin-
ger.

Ved landboferie flytter folk altså ind på en gård og har egen hushold-
ning, mens feriegæster på bondegårdsferie får både kost og logi af vær-
terne.

Foruden bondegårdsferie og landboferie stod Turistforeningen i 1970
for udlejning af 86 feriehuse ved Storebæltskysten.

Turistforeningens engagement i bondegårdsferie sluttede i 1971, da
rejsebureauerne efterhånden havde overtaget denne aktivitet.

Landboferie var i slutningen af 1970'erne i stærk tilbagegang, og akti-
viteten ophørte helt i 1981.

Områdets øvrige turister boede på Slagelse Vandrerhjem, Bildsø
Camping og på hotellerne i Slagelse. Ifølge oplysninger, som
Turistforeningen modtog fra hotellerne, kom det største antal udenland-
ske turister fra Sverige, Tyskland, USA, Holland og Norge. *"De bedste
turister er tyskerne, de dårligste er svenskerne. De er krævende, ufor-
skammede og drikker på værelserne"*.

Kontraktbrud gav store økonomiske problemer

Turistforeningen og Slagelse Erhvervsråd havde i 1967 i fællesskab lejet
lokalerne i Bredegade 8. Kontrakten var gældende til 1. april 1974, men
på grund af nogle uoverensstemmelser mellem Erhvervsrådet og
Turistforeningen flyttede Erhvervsrådet fra lokalerne den 1. april 1973.
Turistforeningen stod nu alene med huslejen.

Sagen blev overgivet til advokat, idet der forelå kontraktbrud.
Turistforeningen ville gøre Erhvervsrådet ansvarlig for betaling af deres
part af huslejen, indtil frigørelse kunne ske ifølge kontrakten.

Erhvervsrådet betalte husleje for et kvartal og meddelte, at indbetalingen
skete under forudsætning af, at Turistforeningen herefter frafaldt ethvert
yderligere krav. På trods af protester fra Turistforeningen sluttede sagen
på denne måde.

Striden gav så meget uro på kontoret, at turistchef Birgith Jensen ved
generalforsamlingen i 1973 udtalte: *"Min indsats på kontoret i det for-
løbne år har ikke været, hvad jeg føler, den burde være. Forholdene på
kontoret har påvirket mig i en sådan grad, at energi, arbejdsglæde og ini-
tiativ ofte har været minimal"*.

Ophævelsen af kontorfællesskabet tærede på Turistforeningens
opsamlede midler, endda så hårdt, at der var tvivl, om foreningen kunne
fortsætte kontorfunktionen. Ved et bestyrelsesmøde den 12. december
1973 blev Turistforeningens ophør drøftet, herunder afvikling af konto-
rets opgaver og lejemålets ophævelse.

Turistforeningen var for alvor i krise. Formand Eigil Rasmussen
mente, at der måske kunne opnås bedre vilkår og fås nye ideer ved at
finde en ny formand. Eigil Rasmussen sagde, at *"der kræves en målbe-
vidst markedsføring af byen. Det kan undre os, der sidder med markeds-
føringsproblemet, at så få slutter op om dette arbejde"*. Herefter opreg-
nede Eigil Rasmussen hvilke turistmål, der var at markedsføre i Slagelse
og omegn. Han nævnte det internationale turistmål, Trelleborg, *"der des-
værre fortsat henligger i en beklagelig luset tilstand"*, Kirkeladen,
Helligåndshuset, Storebæltskysten samt et stort og varieret indkøbstilbud
og et varieret restaurations- og forlystelsestilbud. *"Man kan spørge, hvem
har mere at byde på? Mulighederne er der. Nu er der kun tale om serve-
ringen, men selv dækservietter koster jo penge"*, sluttede Eigil
Rasmussen, der trak sig som formand i 1974, men fortsatte som bestyrel-
sesmedlem.

Den lukningstruede Turistforening blev reddet på målstregen af
Slagelse Kommune, der i 1974 fordoblede sit årlige tilskud til 70.000 kr.

Bestyrelsen udeblev fra møderne

I 1975 besluttede bestyrelsen at holde ordinære bestyrelsesmøder første
tirsdag i hver måned. Det gav anledning til nogle groteske situationer.

Ved mødet i november 1975 udeblev samtlige bestyrelsesmedlemmer
uden at melde afbud. Kun turistchef Birgith Jensen var mødt. Hun skrev
til bestyrelsesmedlemmerne: *"For så vidt det skønnes unødvendigt at
afholde de fortsatte bestyrelsesmøder første tirsdag i måneden, bedes
dette gerne meddelt"*.

Mødet i december blev aflyst, men i januar viste hele bestyrelsen atter
sin arrogance ved at udeblive fra mødet uden at gøre sig den ulejlighed
at melde afbud. Bestyrelsesarbejdet var i alvorlig krise. Birgith Jensen
skrev: *"Da jeg atter i dag stiller til bestyrelsesmøde uden at modtage
besked eller afbud fra bestyrelsen, ønskes meddelt hvilke retningslinier;
der skal gælde for de næste 2 måneder"*. Birgith Jensen skulle i løbet af
et par måneder fratræde sin stilling som turistchef.



*Fig. 25. Flakkebjerg Skolemuseum er et interessant turistmål. Den gamle skole står med det originale inventar, som blev anvendt til den sidste skoletime i 1962. I skolestuen findes bl.a. de gamle bøger, skifertavler, kuglerammer og blækflasker.
Foto 1973.*

Fælleskontoret genoprettes

Den 1. april 1976 flyttede Erhvervskontoret og Turistkontoret atter sammen i Bredegade 8 efter tre års separation. Det skete efter pres fra byrådet, der ikke ville give tilskud til det samme to gange. Af samme grund ønskede byrådet, at stillingerne som erhvervschef og turistchef blev samlet hos én person.

En del af turistforeningens medlemmer var utilfredse med dette fællesskab, idet de var bange for at komme til optræde som lillebror i forhold til Erhvervsrådet. Turistforeningens bestyrelse traf beslutningen om at indgå i fællesskabet af økonomiske årsager. Det var for at kunne bevare et turistkontor.

Henning Klestrup blev ansat som fælleskontorets leder i en nyoprettet stilling som erhvervs- og turistchef. Samtidig fratrådte Birgith Jensen som turistchef.

Ved generalforsamlingen i februar 1976 omtalte Birgith Jensen den kommende sammenlægning af de to kontorer: "Dette er en historisk beretning, da det er den sidste, der aflægges for det selvstændige Turistkontor i Slagelse. Ligesom det må betragtes som en historisk begivenhed, at Erhvervs- og Turistkontoret, der engang var blevet adskilt, nu atter sammenføjes. Men det er jo så yndigt at følge ad".

Ved generalforsamlingen i 1976 fik formanden, fotohandler Knud Glavind ikke stemmer nok til at blive genvalgt til bestyrelsen. Eigil Rasmussen blev nu atter formand.

Der var de følgende år et godt samarbejde mellem Erhvervsrådet og Turistforeningen, hvilket resulterede i, at Erhvervs- og Turistkontoret også fungerede godt.

Fra 1976 orienterede kontoret seks gange om året gennem sit eget blad "Erhvervs- og Turistnoter" om sit virke. Og under overskriften "Nyt fra Erhvervs- og Turistkontoret" blev der samtidig arrangeret skiftende udstillinger med forskellige temaer i Sjællandske Banks udstillingsvindue på Nytorv.

Turistforeningen oplevede atter fremgang, og medlemstallet steg fra 300 i 1976 til 1.300 i 1979. Det skyldtes især, at kontoret stod for udstedelse af lejrpas til campingpladser og vandrerkort til vandrerhjem. Alle modtagere skulle være medlemmer af Turistforeningen.

I 1982 måtte udsendelsen af "Erhvervs- og Turistnoter" af økonomiske årsager indstilles. De havde i seks år fungeret som et godt talerør for kontoret og var med til at udvide kendskabet til det arbejde, der blev udført her.

Kravene til feriehusene skærpes

Antallet af feriehus, som Turistforeningen disponerede over til udlejning, faldt i 1977 fra 60 til 40, og i 1979 rådede foreningen kun over 30 feriehus.



*Fig. 26. Hellig Anders Korset står på Hvilehøj, der er en gravhøj fra bronzealderen. Hellig Anders, der var præst ved Sct. Peders Kirke i Slagelse, døde i 1205. Et sagn fortæller, at Hellig Anders på en pilgrimsrejse til Det hellige Land blev forladt af sine rejses ledsagere. En fremmed rytter førte ham derpå sovende tilbage til Slagelse, hvor han vågnede på Hvilehøj. Som et minde herom er der rejst et krucifiks på højen. Hellig Anders blev i århundreder dyrket som Slagelses skytshelgen. Den katolske kirke anerkendte dog ikke Hellig Anders som helgen, men det gjorde den sjællandske almue, som derfor rejste et krucifiks på Hvilehøj til hans minde. Korset er blevet fornyet mange gange siden. Det siges nemlig, at hvis korset fjernes, vil afgrøder og kvæg blive ramt af misvækst og sygdomme. Det nuværende kors er fra 1952 og er en kopi af et kors fra 1762, der nu findes på Nationalmuseet.
Foto 1995.*

Denne voldsomme nedgang skyldtes, at myndighedernes krav til feriehusenes kvalitet blev skærpet, hvilket bevirkede, at halvdelen af feriehusene måtte udgå.

Feriehusene skulle have faciliteter, som man finder i enhver lejlighed. Det måtte ikke være mere besværligt at bo i et feriehus end at være hjemme, især ikke for husmoderen.

Feriehusene er et godt turistprodukt, der især imødekommer familieturismens ønsker.

I 1978 blev der indført moms på fortjenesten ved udlejning af feriehus. Det førte til, at kontoret blev momsregistreret på hele sin omsætning. Det var en meget uheldig udvikling for dansk turisme. Der kom på denne måde til at ske en beskatning, som udelukkende ramte danske udlejere, men ikke udenlandske udlejere. Mange udlændinge, der hidtil havde været faste gæster i Danmark, søgte nu andre turistmål.

Momsen bevirkede desuden, at danskerne i stigende grad satte sig i charterflyene for at tilbringe ferien i Sydeuropa. I 1980'erne kom dansk turisme derfor til at stå i skyggen af den fremstormende charterturisme.

Trelleborg-marchen

Trelleborg-marchen fandt første gang sted i 1975. Ideen stammer fra Holland, hvor man i mange år havde afholdt Nijmegen-march. Danske deltagere i denne march fik lyst til at lave en dansk version. Det blev til den jyske Hærvejsmarch, som første gang blev afviklet i 1969. Slagelse Turistforening blev på baggrund heraf inspireret til at holde et møde med Trim-komiteen og Sjællandske Livregiment. Det resulterede i, at foreningen "Trelleborg-marchen" blev stiftet. Dette initiativ blev støttet af Civilforsvaret, Danmarks Lottekorps, Hjemmeværnet, Marchforeningen Veteranerne, Marinehjemmeværnet og Samvirkende Idrætsklubber i Slagelse.

Trelleborg-marchen havde forskellige ruter på henholdsvis 10, 20, 40 og 100 kilometer. Marchen fandt sted over en weekend, og det var vigtigt, at alle marchdeltagere om søndagen skulle mødes til en fælles sammenkomst ved Trelleborg. Lørdag aften var der "vabel-bal" på Antvorskov Kaserne, hvor også indkvarteringen af deltagere, der kom langvejs fra, kom til at foregå.

Turistkontoret påtog sig sekretariatsfunktionen både under forberedelserne og ved afviklingen af marchen.

I 1977 var der 1.000 deltagere fra hele landet, hvilket var en fordobling i forhold til det første år. I 1980 nåede man op på 1.500 deltagere; det var det største antal. Trelleborg-marchen så ud til at kunne blive en succesrig tradition, der turistmæssigt var med til at bringe Trelleborg i erindring. Så Turistforeningen holdt fanen højt.

Der blev gjort ekstra meget for at få firmaer, foreninger og skoleklasser til at deltage med hold. Der blev udsat pokaler som præmier til de største hold, der gennemførte ruterne. I 1985 vandt Slagelse Sparekasse pokalen på 10 kilometer-ruten med ikke mindre end 100 deltagere.

Men alting har sin tid. I løbet af 1980'erne dalede interessen for

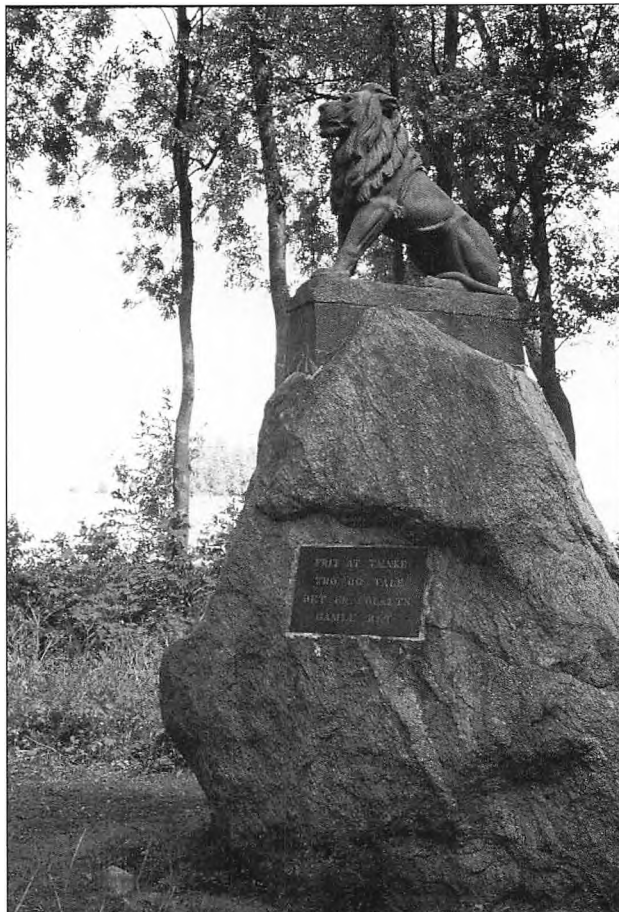


Fig. 27. I Halkevad Mindelund ved Skørpinge blev der fra midten af 1800-tallet holdt store folkemøder: I 1881 blev det første monument rejst i lunden. Det er en stor granitsten til minde om kong Frederik 7., der underskrev Grundloven i 1849. Øverst er stenen prydet med en siddende løve af sandsten, og på stenens sider er der indskriftstavler. Senere er der rejst flere mindesten i lunden. I 1918 blev stedet indviet til Sorø Amts Mindelund.

Nu ligger Halkevad Mindelund stille hen som et interessant minde om svundne tiders ideer og tanker.

Foto 1996.

Trelleborg-marcherne, og deltagerantallet faldt. I 1986 var der kun 500 deltagere. For at skabe opmærksomhed om sagen stillede byrådet i 1987 med et hold, der præsterede at tilbagelægge 10 kilometer-ruten.

I 1988 blev marchen forenklet til et 1-dags arrangement, som skulle være en familietur, idet de professionelle marchdeltagere nu stort set var væk. Marchen prægedes nu af familie- og firmahold på motionstur med start og mål på Antvorskov Kaserne.

Da marchen ikke mere gik til Trelleborg, ændrede Trelleborg-marchen i 1993 navn til Vikingemarchen. Men marcherne kom aldrig i gang under det nye navn. Ifølge vedtægterne skulle marchen afvikles den anden søndag i juni, men på denne dag i 1993 blev motorvejsstrækningen mellem Slagelse og Ringsted åbnet. På grund af denne store begivenhed blev marchen udsat til 1994. Men nu viste der sig at være problemer med at opnå tilladelse til at marchere i skovene. Dermed var der sat punktum for Trelleborg-marcherne.

Trelleborg gøres turistvenlig

Nationalmuseet er ejer af Trelleborg, men i 1978 erklærede Turistforeningen sig villig til at påtage sig driften af Trelleborg med Slagelse Kommune som økonomisk sikkerhedsnet. Det gav anledning til, at der i 1979 blev indgået en overenskomst, hvorefter Trelleborg skulle drives af Nationalmuseet og Slagelse Kommune ved hjælp af Trelleborg-udvalget, der kom til at bestå af tre politikere fra Slagelse byråd og to embedsmænd fra Nationalmuseet. Turistchefen blev sekretær for udvalget.

Trelleborg skulle nu gøres mere turistvenlig. Trelleborg-udvalget modtog efter ansøgning betydelige midler fra Vestsjællands Amt og Slagelse Kommune til istandsættelse af området. Amtet tog sig af økonomien til beskæftigelsesmæssige arbejder, mens kommunen stillede penge til rådighed til opførelse af en kiosk og en toiletbygning. Fredningsstyrelsen købte sveller til "brolægning" inde i selve Trelleborg og sørgede desuden for opsætning af hegn og låger.

Efter istandsættelsen blev Trelleborg indviet den 2. maj 1981.

Driften af kiosken blev overladt til en forpagter. Fra kiosken solgtes souvenirs i form af kopier af gamle ting fundet på Trelleborg.

Administrationen af Trelleborg lå hos Turistforeningen, der over for Trelleborg-udvalget var ansvarlig for, at hele anlægget fungerede i det daglige. Turistchefen var tilsynsførende, og Turistkontoret udførte sekretariatsfunktionen.

I 1983 fik Trelleborg en ny attraktion, idet omkring 100 gotlandske pelsfår kom til at befolke anlægget. De fungerede som levende plæneklippere.

Efter kommunevalget fik Trelleborg-udvalget i 1986 ny formand, idet oberst R. C. Jørgensen fra Det konservative Folkeparti afløste venstremanden, kaptajn Kaj Hansen på posten.

Efter istandsættelsen havde Trelleborg 15 - 20.000 gæster om året, og det var langt fra tilfredsstillende.

Inspireret af aktivitetsprogrammer på frilandsmuseet på Hjerl Hede og på Det Historisk-arkæologiske Forsøgscenter i Lejre arrangerede Turistforeningen i 1988 en vikingedag på Trelleborg. Det var et arrangement med et vikingemarked for hele familien, hvor der var smykke- med,



Fig. 28. Trelleborg set mod sydvest. Alle borgens bygninger var af træ, hvoraf intet er bevaret. Kun mærkerne efter tømmeret i jorden er fundet, og alle disse mærker ses nu som cementerede, grå pletter i græsset. Alle husene var af elliptisk form med lige afskårne gavle (fig. 18). De korsvis over for hinanden liggende porte i hovedborgens ringvold var i sin tid forbundet med træbrolagte gader, som man har søgt genskabt med sveller.

På billedet ses tydeligt grøften tæt nordøst for ringvolden (fig. 11), hvor Tude Å havde sit løb indtil 1867. Dette gamle åløb blev genskabt i 1994 (fig. 46).

Trelleborg var en meget stærk fæstning anlagt vinteren 980-81, mens Harald Blåtand var konge i Danmark. Fyrkat ved Hobro, Aggersborg ved Limfjorden og Nonnebakken i Odense er lignende ringborge af samme alder. Beboerne var overvejende vikingekrigere.

Borgenes stærke befæstning med volde og grave viser, at de kunne ventes at blive udsat for angreb. De var sikkert alle bygget af Harald Blåtand for at styrke det kongerige, han havde samlet. "...den Harald som vandt sig al Danmark og Norge ...". Borgene må formodes at være opført de steder i kongeriget, der har været mindst loyale.

Foto 1988.

kanin- og fåreklipping, plantefarvning, ristning af runer og skydning med bue og pil. Desuden var der vikingetæffel med forskellige kulinariske glæder. Arrangementet blev gentaget de følgende år. De mange aktiviteter bevirkede en tilstrømning af turister. Besøgstillene lå nu omkring 40.000.

I 1988 blev der fremstillet en ny, flot Trelleborg-plakat. Det er et luftfoto taget af Hærens Flyvertjeneste.

For at gøre Trelleborg mere turistvenlig opstillede Nationalmuseet informationsplancher på tre sprog. Et stort savn var dermed afhjulpet.

Danmarks store turistrute, Marguerit-ruten blev indviet af dronning Margrethe den 24. april 1991. Det var Danmarks Turistråd og Turismens Fællesråd, der stod bag Marguerit-ruten til landets skønneste egne og bedste seværdigheder. Det var en meget stor skuffelse for mange, at Trelleborg blev glemt, da ruten blev fastlagt.

Kontoret flytter til Løvegade

I 1980 fejrede Turistforeningen 50 års jubilæum med en reception i vikin-gehuset på Trelleborg. Der var også fest i Slagelse Lystanlæg med opfor- dring til borgerne om at møde i tøj fra 1930'rne. Desuden blev dagen markeret med en stemningsfuld koncert i Sct. Mikkel's Kirke.

Ved kommunens mellemkomst flyttede Erhvervs- og Turistkontoret i 1982 fra Bredegade 8 til større og bedre lokaler i kommunens ejendom i Løvegade 7, hvor der havde været kolonialhandel. Samtidig nedsatte Erhvervsrådet og Turistforeningen et forretningsudvalg til at stå for drif- ten af det nye fælleskontor.

Kontorets placering i Løvegade var en succes, idet der var stor stig- ning i besøgstallene. Det gav stor travlhed, og to dage var aldrig ens. Kontoret fungerede ikke blot som servicebureau for turisterne, men var hele byens servicebureau. Mange lokale beboere søgte her oplysninger, råd og vejledning. Kontoret stod for billet salg og en lang række admini- strative opgaver i forbindelse med kulturelle aktiviteter i byen.



Fig. 29. Turistchef John Sangild besøger de gotlandske pelsfår på Trelleborg. Cementblokkene viser, hvor man fandt stolpehullerne til husene. Aftrykkene af husenes plankevejge ses som aflange afstøbning- ger. Aftrykkene af de runde stolpehuller blev i første omgang antaget at være rester af en overdækket svaiegang (fig. 18), men de har senere vist sig at være skræstivere, der støttede plankevejgene.

Foto 1984.

I forbindelse med Slagelse Festsplil, der var forløberen for amatør- teatret Krabasken, var turistkontoret en årrække stærkt involveret i det programmæssige og det PR-mæssige. Det begyndte i 1977 med opsæt- ningen af "Farinelli". Senere fulgte "Annie get your gun", "Frøken Nitouche" og "Oklahoma".

Turistkontoret var også stærkt involveret i Slagelse Tattoo, der fandt sted på Slagelse Stadion første gang i 1979. Det var et program med action og musik af internationalt format. Men publikum svigtede, så sid- ste tattoo fandt sted i 1985. Selskabet, der stod bag arrangementet, krak- kede.

I 1981 løb Slagelses hidtil største arrangement af stabelen. Slagelse var værtsby for Landsstævnet '81 med 18.000 aktive deltagere fra hele landet. Stævnet var arrangeret af De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger, men Turistkontoret deltog med hele sin arbejdskraft. Det var nogle spændende og udfordrende dage, der kulminerede efter flere års samarbejde med Slagelse Kommune og idrætsorganisationerne i området. Landsstævnet var for Turistkontoret en udfordring af helt usæd- vanlig karakter.

I 1982 udtalte Eigil Rasmussen på Turistforeningens generalforsam- ling: "Vi ønsker gennem en perlerække af gode traditioner at skabe grundlag for den turisme, som vi så gerne vil støtte, og som vi her i byen ikke kan hænge op på historiske eksteriører eller andet tilsvarende. Målsætningen er at skabe en by, hvor der altid sker noget og derigennem gøre den til et attraktivt turistmål".



Fig. 30. Ved Slots Bjergby ligger to bronzealderhøje. Det er Galge- bakken, der ligger nærmest vejen, og Hashøj, der har givet navn til kom- munen. Galgebakken blev i 1946 undersøgt af Nationalmuseet, der i top- pen fandt adskillige skeletter, der vidner om højens anvendelse som gal- gebakke. Den sidste henrettelse fandt sted i 1847. Til venstre ses det mar- kante teletårn, der foruden fjernsynsbilleder formidler telefon- og data- trafik.

Foto 1995.



Fig. 31. Trelleborg-voldene var Turistforeningens logo 1991-95.

Udover at være bureau for Slagelse Turistforening var kontoret i Løvegade sekretariat for Samvirkende Østdanske Turistforeninger og Vestsjællands Amts Turistkreds. Så erhvervs- og turistchefen og hans fire medarbejdere havde lettere ved at få tiden til at gå end at få den til at slå til.

Turistforeningen havde tænkt sig at ville markere flytningen til Løvegade med introduktion af et nyt logo. Det gamle fra 1965 knyttede sig til en kampagne, der skulle smykke byen i blomster under temaet "en blomstrende by". Men blomsterideen var blevet efterlignet af mange andre byer, så nu ønskede Turistforeningen et mere lokalt logo og beslut-



tede, det skulle være voldene på Trelleborg. Men man måtte vente til året efter med at realisere ideen, da der på grund af omkostningerne ved flytningen ikke var budgetmæssig dækning for at udskrive en konkurrence.

Det blev dog først i 1991, der kom nyt logo med Trelleborg på brev-papiret.

Ved udgangen af 1983 rejste erhvervs- og turistchef Henning Klestrup, og hans afløser fra 1. februar 1984 blev John Sangild, der havde været turistchef på Bornholm i 20 år.

Turistforeningen får to lurere

I 1981 begyndte Turistforeningen at arbejde med planer om at anskaffe to lurere med tilhørende vikingedragter til lurblæsere. Turistforeningen begik her en grov tidsregningsfejl, idet lurere stammer fra bronzealderen og blev anvendt ca. 2.000 år før, vikingerne levede.

Planerne blev realiseret i 1985, da Privatbanken i Slagelse skænkede 32.000 kr til formålet. Lurerne blev fremstillet af kobbersmed J. K. Gottfried i København som nøjagtige kopier af to lurere fra bronzealderen, der i 1797 var blevet fundet i Brudevælte Mose i Nordsjælland.

Eksperten fra Moesgård Forhistoriske Museum i Århus bistod med råd og vejledning ved syning af vikingedragter, så resultatet kunne blive så historisk korrekt som muligt.

Det var et festligt syn den 19. oktober 1985, da to lurblæsere indviede lurerne og dragterne på Nytorv.

Vikingerne var forholdsvis små mennesker, hvilket man åbenbart ikke havde taget højde for, da dragterne blev fremstillet til nutidens mennesker. Eigil Rasmussen skrev: "Hist og her kneb det lidt med kjortellængden, hvilket afslørede mere end en skottekilt gør".

Operation "Ren by"

Turistforeningen udgav ikke alene informationsmateriale om overnatningsmuligheder, vandre- og cykelture, seværdigheder og lokale begivenheder, men bestyrelsen mente også at have en vigtig opgave i at holde byen i ånde og at holde den pæn og ren.

I august 1986 sendte Turistforeningen en protest til kommunen over, at den indre by hver weekend flød med papir og affald. "Nu kan det være nok", udtalte Eigil Rasmussen til Sjællands Tidende. "Det kan vi simpelthen ikke hyde vore turister. Dermed være ikke sagt, at svineriet skyl-

Fig. 32. Det gjaldede smukt på Nytorv, da Flemming Valbum og Jesper Hansen i de stumpede vikingedragter afprøvede de to lurere. Men lurere stammer fra bronzealderen, og vikingerne, der levede ca. 2.000 år senere, har aldrig set en lure. Der er derfor tale om en anakronisme, når personer i vikingedragter udstyres med lurere fra bronzealderen. De hornede hjelme er ligeledes en anakronisme, idet de også kun kendes fra bronzealderen.

Foto 1985.



Fig. 33. Løve Mølle er en bemærkelsesværdig smuk vindmølle fra 1881. Siden 1994 har møllen været åben for turister.
Foto 1996.

des de torvehandlende på gågaden og Nytorv lørdag formiddag, men alligevel”.

I august 1988 ønskede Turistforeningen alle øldrukkere fjernet fra Nytorv. Nu kunne det være nok med den miljøforurening. Det var til stor skade for byen, at turisterne skulle se Slagelses drikkebrødre og -søstre sidde på byens centrale torv. Eigil Rasmussen udtalte til Sjællands Tidende: “De sidder og drikker øl hele dagen, tisser i bukserne og optræder provokerende. Slagelse skal være en rar by, en grøn by, hvor alle kan færdes i fred og ro uden at blive forulempet. Men det er ikke kun øldrik-

keriet, der er et problem. Drikkelagets store hunde går frit omkring og generer forbipasserende”.

Der blev sendt en klage til kommunen, hvilket bevirkede, at der i bymidten kun blev tilladt at drikke øl, vin og spiritus ved godkendte serveringssteder.

Atter selvstændigt turistkontor i 1987

For at sætte mere fart i erhvervsudviklingen i Slagelse blev Erhvervsrådet i 1987 erstattet af et erhvervsudviklingsråd bestående af repræsentanter fra byrådet, kommunens administration, Håndværker- og Industriforeningen, Handelsstandsforeningen, Arbejdsgiverforeningen, Arbejdsformidlingen, erhvervsskolerne og Turistforeningen. Borgmesteren var rådets formand.

Stillingen som erhvervs- og turistchef blev nu atter delt i to.

Turistchef John Sangild blev hermed befriet for det erhvervsmæssige.

Samtidig blev Erhvervs- og Turistkontoret adskilt efter at have været samboende siden 1976.

Turistbureauet forblev i stueetagen i Løvegade, mens Erhvervsudviklingsrådet og erhvervschefen flyttede op på 1. sal. Der blev etableret et formaliseret samarbejde mellem de to kontorer.

Turistbureauets årlige tilskud fra Slagelse Kommune blev reduceret fra knap 700.000 kr til 500.000 kr, da der nu ikke skulle anvendes midler på erhvervsudvikling.

Nye vedtægter og nyt navn

Samtidig med kontorets deling i 1987 fik Turistforeningen nye vedtægter. Det var for at tilpasse sig nye former for turisme, der var dukket op inden for de seneste år.



Fig. 34. I en weekend i april 1988 blev der i Antvorskov Hallen holdt en stor erhvervsmesse. Blandt de godt 50 stande var Slagelse Turistbureau. Der ses plakater i anledning af Slagelses 700 års købstadsjubileum samme år.



Fig. 35. Hotel Frederik d. II er et moderne fire stjernet konferencehotel med 72 værelser.

Turisme var i højere grad blevet aktiv ferie og naturoplevelser frem for museer og borgruiner. Turismen blev inddelt i fire kategorier. Det var aktiv ferie, shopping-turisme, kongres-turisme og rekreativ turisme med bade-, motions- og afslapningsferie.

Da en stor del af turisternes liv består i at handle og købe noget med hjem, var shopping-turisme i stærk fremgang, og her havde Slagelse gode muligheder. Derfor fik markedsføring af denne form for turisme en fremtrædende plads i de nye vedtægter.

Med en udbygning af hotelkapaciteten i Slagelse kom kongres-turismen stærkere ind i billedet i disse år. Siden 1978 havde byen haft Hotel E2, der nu hedder Hotel Frederik d. II. Og i 1987 kom Hotel Antvorskov på Anholtvej. De egnede sig begge til kursus- og kongresforhold. Hotel Antvorskov blev i 1994 overtaget af Teknisk Skole til hotel- og restaurationsuddannelserne.

I forbindelse med de nye vedtægter blev foreningens navn ændret fra "Turistforeningen for Slagelse og omegn" til "Slagelse Turistforening". Men to år senere blev navnet atter ændret.

Altankonkurrencen

I 1987 arrangerede Turistforeningen en konkurrence om den smukkeste altan-bepantning. Byens altaner skulle beplantes med fantasi og leve op til ønsket om at gøre Slagelse til en grøn by. Det var et initiativ i forbindelse med Slagelses 700 års købstadsjubilæum året efter, idet jubilæums-årets slogan var "Slagelse - en grøn by". Konkurrencen var en stor succes, som blev gentaget de følgende år.

"Smil i Slagelse"

I samarbejde med Focus Foto og Vestsjællands Foto gik Turistforeningen i 1988 i gang med at samle på glade smil. Det var en konkurrence med titlen "Smil i Slagelse". Deltagerne i konkurrencen indsendte billeder. Der blev fundet en vinder hver måned. Vinderne af månedsfoto var med i konkurrencen om "årets smil" i Slagelse.

På vikingetogt med "Imme Heidrun"

I anledning af Slagelses 700 års købstadsjubilæum i 1988 arrangerede Turistforeningen en goodwill-turné med barske Trelleborg-vikinger til en række sjællandske byer.

To lurblæsere fulgte med på besøgene, der var ledet af formanden for Trelleborg-udvalget, oberst R. C. Jørgensen. Spejdertroppen Klan Yggdrasil lagde vikingeskibet "Imme Heidrun" til og stillede med besætningen.

"Imme Heidrun", der er bygget i 1969, er en tro kopi af et fund i Norge.

På turen befandt det 10 meter lange vikingeskib sig det meste af tiden på en specialfremstillet trailer, da mange af de byer, der blev besøgt, ligger inde i landet. Første besøg var i København, hvor skibet på traileren ad Strøget blev ført til Rådhuspladsen.

Borgmestrene i de besøgte byer fik overrakt "Slagelse-rullen", hvor der blev gjort opmærksom på, at besøget ikke var et erobringstogt, men et besøg fra en venligsindet stad i Vestsjælland.



Fig. 36. På sin rundrejse til sjællandske byer nåede vikingeskibet "Imme Heidrun" den 12. juni 1988 til Sorø. Formålet med rejsen var at propagandere for Slagelses 700 års købstadsjubilæum. Efter at være startet fra Sorø Roklub lagde "Imme Heidrun" til ved plænen foran Sorø Akademi. Skibet medbragte fra turen til de sjællandske byer nogle flotte skjolde, der var gaver fra spejderne i de besøgte byer. Billedet viser, at vikingerne i borgmesterens fravær blev modtaget af byrådsmedlem Birthe Bragt.

Ny turistchef

Pr 31. januar 1989 sagde turistchef John Sangild sin stilling op. Ved en fratrædelsesreception sagde Eigil Rasmussen: *"Du kom fra en stilling på Bornholm, og du oplevede nok et anderledes miljø her i Slagelse. Men i et fornuftsbetonet samarbejde, har vi fået gennemført mange gode initiativer på både lokal og regional plan. Jeg håber, at den beslutning, der er taget, er den rigtige for dig"*.



Fig. 37. Turistchef
Troels Christensen.
Foto 1989.

Efter det afbrudte samarbejde med Sangild vikarierede Eigil Rasmussen som turistchef indtil 1. juli 1989, hvor den 34-årige lærer Troels Christensen fra Sørbymagle blandt 17 ansøgere blev ansat som turistchef og dermed leder af turistbureauet. Troels Christensen var dengang bedst kendt for sine musikalske kvaliteter i "Seventy Four", der var en populær, landskendt dansktop gruppe. Siden 2002 har Troels Christensen været bedst kendt som borgmester i Hashøj Kommune. I 2005 blev Troels Christensen medlem af Folketinget valgt af Venstre.

Slagelse - Hashøj Turistforening

Den 21. marts 1989 blev Hashøj Kommune medlem af Turistforeningen. I første omgang var der tale om en associeringsaftale, men fra 1. april 1990 var Hashøj Kommune fuldt tilsluttet på lige fod med Slagelse Kommune. Derfor fik Turistforeningen navnet Slagelse - Hashøj Turistforening.

Med Hashøj Kommunes tilslutning fik Turistforeningen nye turistmål at markedsføre. Det var i første omgang Flakkebjerg Skolemuseum, som er en bygning, der har stået urørt siden 1962, da skolen blev lukket, og Halkevad Mindelund med en lang række mindesten. Den første blev rejst



Fig. 38. Støttet af fem sponsorer arrangerede Turistforeningen i sommeren 1989 populære hestevognsture rundt i byen. På billedet står turistchef Troels Christensen ved hestevognen. På kuskæsedet sidder Chr. Eisensøe.

i 1881 for kong Frederik 7. Det er en stor granitsten med indskriftstavler og en siddende løve på toppen. Siden er Skovsgaards Bagerimuseum kommet til. Skovsgaard Bageri var blevet lukket i 1973, men i 1990 begyndte man at indsamle gamle effekter fra forskellige nedlagte bagerier til et museum, som i dag rummer en stor, værdifuld samling af maskiner og værktøj. Museet åbnede i 1992. Bag initiativet stod Turistforeningen og Hashøj Kommune.

Minigolfbanen

Som forsøg på nye aktiviteter fik turistchef Troels Christensen sat gang i hestevognskørsel for turister i Slagelse samt et kortvarigt windsurfing-projekt ved Kelstrup. Desuden fik Troels Christensen etableret en minigolfbane på græsarealet ved Slagelse Centralbibliotek. Turistbureauet stod for finansieringen af banen. "Men", skrev Sjællands Tidende, *"der synes at være lagt op til en uheldig forhindring på den nye minigolfbane. Området foretrækkes nemlig af mange hundeejere, når deres dyr skal af med deres efterladenskaber"*. Men på trods af disse problemer blev banen en succes. I 1993 arrangerede turistbureauet det uofficielle danmarksmesterskab i minigolf, og det blev gentaget i 1994.

I 1995 blev minigolfbanen, der består af 12 huller, flyttet til det nye tenniscenter og leaset til Tennisklubben, der sørgede for udlejningen af banen og stod for bemanningen. Indtægterne deltes med Turistbureauet.

I 2002 opsagde Turistbureauet aftalen, hvorefter banen blev demonteret.

Paraplygruppen blev til Team Slagelse

Da VestsjællandsCentret blev bygget i Slagelse i 1969, opstod der en ny konkurrencesituation, der blev skærpet, da varehuset E2 i 1988 blev solgt

til Dansk Supermarked, som skabte varehuset Bilka på stedet. Som den tredje part i denne konkurrencesituation følte Slagelse Cityforening sig stærkt presset af disse nymodens butikcentre og varehuse.

Denne konkurrencesituation resulterede i, at Turistforeningen i slutningen af 1989 sammen med Centerforeningen, Cityforeningen, Bilka, Handels- og Erhvervsforeningen samt Slagelse Kommune indgik et samarbejde i den såkaldte Paraplygruppe. Formålet var at koordinere aktiviteterne i Slagelse og markedsføre hele byen som et indkøbsområde og

dermed et attraktivt mål for shoppingturister. Turistbureauet blev gruppens sekretariat.

Turistchef Troels Christensens mål var at udvide samarbejdet, så Turistbureauet kom til at fungere som et reelt marketingkontor for hele shopping-sektoren. Han sagde: *"De kommer ikke af sig selv, hverken turisterne, ideerne eller resultaterne. Erhvervsliv og detailhandel bør være mere synlige medspillere i arbejdet på at trække flere turister til området. Det er et faktum, at næsten halvdelen af de penge, som turisterne lægger, ender i detailhandelens kasser. Shopping-turisme er vor stærke side, men det er ikke et unikt turistprodukt. Mange andre byer har noget tilsvarende"*.

Paraplygruppen fungerede godt og tog sig bl.a. af den "lange lørdag", hvor forretningerne havde åbent til kl. 16.00, og gruppen arrangerede i 1991 et stort nostalgisk marked under navnet "Så sødt som i gamle dage".

Det tværgående samarbejde i paraplygruppen udviklede sig til Team Slagelse. Nu var autoforhandlerne, byggemarkederne samt hotel- og restaurationsbranchen kommet med.

Team Slagelse ansatte en marketingchef og virkede på l. sal i Løvegade 7 som sekretariat for erhvervslivet.

Team Slagelse fortsatte med uundgåelige meningsforskelle til slutningen af 1999.

Nu står Slagelse Erhvervsforening for den overordnede markedsføring af Slagelse gennem et samarbejde mellem Slagelse Cityforening, VestsjællandsCentret, Bilka, Bilbyen Slagelse, Byggemarkederne, Vestsjællandske Distriktsblade og Turistforeningen. Erhvervsforeningen har til huse i Team Slagelses tidligere lokaler på l. sal i Løvegade 7 og er dermed overbo til Turistforeningen.

Jørgen Rasmussen bliver turistchef

Turistchef Troels Christensen søgte nye udfordringer, og den 1. juli 1991 blev han ansat som leder af den nyoprettede selvejende institution "Turist Marketing Vestsjælland" i Sorø. Her kunne Troels Christensen i højere grad gøre brug af sin uddannelse som HD'er i marketing fra Handelshøjskolen.

Troels Christensen havde gang på gang som turistchef pointeret, at man i turistarbejdet bør tænke i større enheder for at opnå bæredygtighed. *"Der er ikke plads til smålig konkurrence mellem mindre byer"*, sagde han. Og med det nye job tog Troels Christensen konsekvensen af sine holdninger ved at tiltræde en stilling, hvor han skulle koordinere markedsføringen af hele Vestsjællands Amt og samordne denne med det øvrige Sjælland.

Da Troels Christensen rejste, fungerede Eigil Rasmussen som turistchef et lille års tid.

Blandt 26 ansøgere tiltrådte den nuværende turistchef Jørgen Rasmussen den 1. juni 1992 sin stilling. Jørgen Rasmussen havde ganske vist ingen erfaringer med turistarbejde, men han kom fra en stilling som



Fig. 39. Skovsgaard Bagerimuseum. Her var der bageri indtil 1973. I 1990 begyndte indsamlingen af gamle effekter fra hele Vestsjælland til et museum, som nu huser en stor samling af maskiner og håndværktøj. Foto 1995.



Fig. 40. Tommy Olsen fra Bahlsen A/S overrækker gaver og takker Trelleborg-udvalgets formand R. C. Jørgensen og turistchef Jørgen Rasmussen for godt samarbejde. R. C. Jørgensen er iført sin vikingedragt, en purpurrod kongekjortel med guldborter. I baggrunden vikingehuset på Trelleborg. Foto 1993.

salgschef ved Marsk Stig Maskinfabrik og havde stort held til at overføre den erfaring, han havde med marketing, til sit nye arbejde. For Jørgen Rasmussen var kvalitet fremtiden for turismen.

I begyndelsen af 1990'erne oplevede dansk turisme en meget stor fremgang. Det gjaldt især udlejningen af feriehuse til tyske børnefamilier, som blev fordoblet. En væsentlig del af forklaringen var den tyske genforening i 1989, som med et slag gav dansk turisme 20 millioner nye potentielle kunder.

I 1991 overtog Turistbureauet informationen i VestsjællandsCentret efter Kastrup Rejser, og fungerede her indtil år 2000 både som almindelig kundeinformation og som turistinformation.

Der dannes et repræsentantskab

I 1992 samlede Turistforeningen et repræsentantskab bestående af personer fra Slagelse og Hashøj kommuner, Slagelseegnens Landboforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Samvirkende Idrætsklubber i Slagelse, Arbejdernes Fællesorganisation, Slagelse Erhvervsforening, Kulturkredsen, Slagelse Vandrerhjem, Naturfredningsforeningen og Dalmose Borger-, Handels- og Håndværkerforening. Alle med en direkte eller indirekte turistmæssig berøring. Repræsentantskabet, der eksisterede et par år, havde til opgave at orientere hinanden om turismen, debattere aktuelle problemstillinger og komme med nye ideer og gode forslag. Og ikke mindst gennem sponsorater at skaffe midler til turistarbejdet.

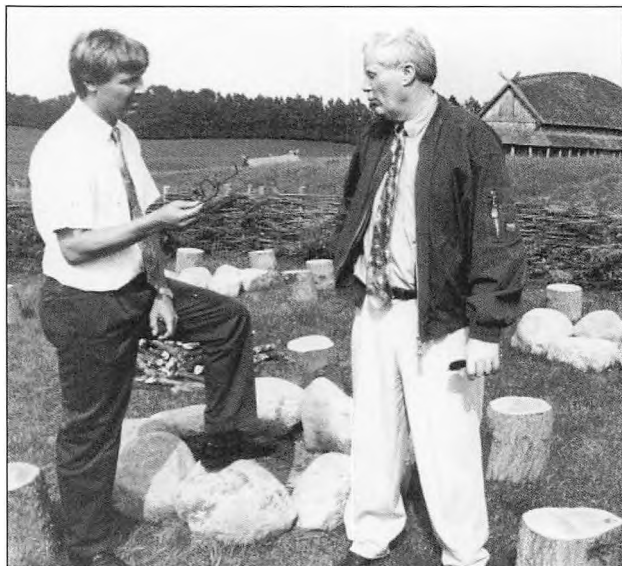


Fig. 41. Tidligere turistchef Troels Christensen (til venstre) og turistchef Jørgen Rasmussen i samtale på Trelleborg.
Foto 1993.

Repræsentanterne skulle så tilbage til deres baglande for at lodde stemningen. De vestsjællandske turistforeningers gamle samarbejdsproblem blev også drøftet. Efter et møde i repræsentantskabet i januar 1993 skrev Sjællands Tidende: "På mødet diskuterede man flere gange problemet med manglende fodslag mellem Slagelse, Korsør og Skælskør på turistområdet".

Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening

Den 1. april 1993 kom Høng Kommune med i turistsamarbejdet, og foreningen ændrede derfor navn til Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening. I første omgang var der tale om en associeringsaftale, men fra 1. januar 1996 var Høng Kommune medlem med samme styrke som Slagelse og Hashøj kommuner.

Nu skulle en lang række turistmål i Høng Kommune markedsføres. Det var i første omgang den smukke, velbevarede Løve Mølle, Høng Veteranbane, det rekonstruerede tingsted med tilhørende mindelund ved Løve, Mullerup-stenene rejst til minde om en af landets ældste kulturer, Sæby Kirke med sine enestående kalkmalerier og de naturskønne områder ved Tissø og Strids Mølle.

Under Jørgen Rasmussen som turistchef satte nye turistbrochurer af meget høj kvalitet fra Slagelse - Hashøj - Høng Turistbureau en ny standard for turistguider i Danmark.

Eigil Rasmussen træder tilbage som formand

Ved et bestyrelsesmøde den 4. maj 1994 sagde Turistforeningens formand Eigil Rasmussen: "Det er mit forslag, at næstformanden Mogens Pedersen og jeg bytter plads. Jeg håber, bestyrelsen kan acceptere dette forslag; og hvis ja, så beder jeg om, at man undlader kommentarer i dette møde". Og sådan blev det.

Mogens Pedersen var sekretariatsleder på Antvorskov Kaserne.

Eigil Rasmussen havde været Turistforeningens energiske og utrættelige formand siden 1965, dog med en kort afbrydelse 1974-76. Eigil Rasmussen havde været ansat som direktør i VestsjællandsCentret i perioden 1970-88 med ansvar for markedsføringen. Som formand for Turistforeningen skosede han ofte erhvervsfolk, når de ikke kunne eller ville forstå, at det er i deres egen interesse at støtte turisterhvervet. Vil man have andel i turistkagen, bør det bærende princip være, at den, som vil nyde, også må yde.

Det var i Eigil Rasmussens formandsperiode, at turismen fra at være en folkelig bevægelse som noget med en tur i skoven blev et professionelt erhverv.

I 2005 blev Eigil Rasmussen udnævnt til Turistforeningens æresmedlem.



Fig. 42. Da Høng Kommune kom med i turistsamarbejdet skulle en række nye turistmål markedsføres. På billedet ses tingstedet ved Løve, der blev genrejst i 1934; Ting- og Arresthuset ved gadekæret i Høng; Strids Mølle ved mølledammen og et landskab ved Tissø med Sæby Kirke.
Postkort 1995.

Vikingelandet

Siden Trelleborgs indvielse i 1946 har den gamle vikingeborg været Turistforeningens stolthed. Men besøgstallene levede ikke op til forventningerne.

For turistchef Jørgen Rasmussen var det vigtigt at give Slagelse-området en profil, og han var overbevist om, at den skulle formes over vikingetemaet. Ved generalforsamlingen i 1994 sagde Jørgen Rasmussen: *"Vi skal gøre noget for at være anderledes, og netop Trelleborg giver os alle muligheder. Derfor skal området markedsføres som Vikingelandet"*.

I 1995 præsenterede Turistforeningen en ny, flot plakat over Vikingelandets seværdigheder tegnet af Lis Maj Thomsen. Samtidig fik Turistforeningen et nyt logo med et motiv, der er tilpasset Vikingelandet.

Museet ved Trelleborg

Allerede i begyndelsen af 1960'erne var der planer om at opføre et museum ved Trelleborg. I 1964 fik Slagelse Kommune tegnet et museum, men pengemangel gjorde, at planerne måtte skrinlægges.

I 1988 var Trelleborg-udvalget fremme med planer om at bygge et arkæologisk museum ved Trelleborg med udstilling af fundene fra udgravningerne 1934-42. De lå hængemt i Nationalmuseets kældre. Et museum skulle gøre Trelleborg til et mere attraktivt mål for turister og skoleklasser.

Trelleborg-udvalget blev afløst af en selvejende institution med oberst R. C. Jørgensen som den nye bestyrelses utrættelige formand. R. C. Jørgensen brændte for at få bygget et vikingemuseum. Bestyrelsen kom til at stå for museumsbyggeriet, der kom i gang i 1994. Museet stod færdigt i 1995.



Fig. 43. Indgangen til museet ved Trelleborg på indvielsesdagen. I døråbningen ses R. C. Jørgensen og prinsesse Benedikte.
Foto 15. juni 1995.



Fig. 44. Fra indvielsen af Museet ved Trelleborg. Fra venstre prinsesse Benedikte, museumsinspektør Steen Wulff Andersen og formanden for museets bestyrelse, oberst R. C. Jørgensen.
Foto 15. juni 1995.

Byggeriet kostede 11,5 millioner kr, der blev finansieret ved, at Slagelse Kommune bidrog med 5,5 millioner kr og ved at låne 5 millioner kr i Vestsjællands Amts udviklingsfond. Den sidste million kom fra sponsorater.

Den 15. juni 1995 blev Museet ved Trelleborg indviet med de obligatoriske officielle taler. Dagens højdepunkt var, da prinsesse Benedikte med en ægte vingesaks klippede snoren over foran museets indgang. Prinsesse Benedikte sagde: *"Jeg ønsker Museet ved Trelleborg al mulig held og lykke. Må solen altid skinne over det til glæde for alle, unge som ældre"*. Vejrguderne var ikke begivenheden venlig stemt. Det var koldt, blæsende og overskyet, så prinsessens ord vakte stor moro blandt de mange indbudte gæster, der frøs med anstand.

Museet giver et glimrende indblik i vikingernes daglige liv på Trelleborg formidlet gennem den nyeste computer-animation.

I 1979 kunne man, takket være noget bevaret tømmer fra borgen, ved hjælp af en ny dendrokronologisk dateringsmetode helt præcist angive, at Trelleborg blev bygget i vinterhalvåret 980-81. Harald Blåtand var på den

tid Danmarks konge, så det må være ham, vi må tillægge æren for Trelleborgs opførelse. Fundene viser, at borgen var befolket af både krigsfolk, kvinder og børn. Den eksisterede kun en snes år, og det er gåderne, der dominerer, når arkæologer søger at finde frem til, hvorfor borgen blev opført, og hvilken funktion den havde.

I museumsbygningen findes et filmrum og Café Heidrun. I den nordiske gudetro var Heidrun en ged i Valhal, der malkede mjød i stedet for mælk.

Trelleborg var nu blevet en helårsattraktion, og da Slagelse Musikhus åbnede samme år, kom Turistforeningen for alvor til at beskæftige sig med kulturturisme.

I 1993 havde Trelleborg 43.000 besøgende. Efter museets opførelse forventede R. C. Jørgensen 100.000 besøgende, men i 1996 kom der kun 46.000 gæster, og i 1998 var besøgstallet faldet til 40.000, så der var ingen grund til økonomisk jubel. Økonomien var så anstrengt, at der måtte skæres ned på både mandskab og åbningstid.

For at tiltrække flere gæster blev der forsøgt mange forskellige aktiviteter. Publikum var vant til oplevelsescentre, hvor der sker noget, og hvor tingene levendegøres. Derfor blev Museet ved Trelleborg kombineret med en lang række nye aktiviteter, der skulle søge at vise, hvordan man mener, at hverdagen formede sig for vikingerne. Det var aktiviteter som grutning af korn, vikingeidræt, vikingekampe, bueskydning, vikingeridning, madlavning, skattejagt m.m. Der var vikingemarked som for tusind år siden med håndværkere, handelsfolk, plattenslagere og trælle.



Fig. 45. Vikingemarked på Trelleborg. På arealet mellem museet og Tude Å, der her ses ført tilbage til sit oprindelige leje, var der opført en markedsplads med telte, hvor godt 100 vikinger fremstillede og solgte smykker, tøj, brugsgenstande og fødevarer. Dagens besøgstal var næsten 4.000.

Foto 14. juli 1996.

Stop 39 med turistinformation

Efter Storebæltsbroens åbning den 14. juni 1998 er der kommet flere turister til Sjælland. Rejsetiden er blevet meget kortere, og dermed er vores opfattelse af geografiske afstande tilsvarende ændret.

For at få flere 1-dags-turister efter broens åbning sendte Turistbureauet i 1998 breve til 520 fynske og jyske busvognmænd. Her blev der gjort opmærksom på Vikingelandets mange seværdigheder.

Ved motorvejsfrakørsel 39 syd for Slagelse blev Trafik- og Transportcenter Sjælland opført i 2000. Det hedder Stop 39. Her kan motorvejstrafikanter på forskellig vis serviceres alle døgnets 24 timer. Her lejede Slagelse Kommune et areal til Danmarks eneste højteknologiske turistinformation, der formidler sine oplysninger gennem selvbetjening. Denne nyskabelse har fået stor betydning for udlejning af feriehuse. Turistchef Jørgen Rasmussen var ansvarlig for dette spændende projekt.



Fig. 46. Trelleborg set mod sydvest (fig. 28). I 1994 kom Tude Å til at løbe i et 320 meter langt åløb tættere på Trelleborgs volde. Men det nye åløb var i virkeligheden det gamle åløb indtil 1867. Efter krigen mod Preussen i 1864 mistede Danmark både Sydslesvig og Nordslesvig. Sidstnævnte kaldes nu Sønderjylland. For at skaffe landbrugsjord som erstatning for det tabte land gik man efter mottoet, "hvad udad tabes skal indad vindes" i 1866 i gang med hedeopdyrkningen i Jylland, og i 1873 påbegyndtes tørlægningen af Lammefjorden. For at tørlægge området nordøst for Trelleborg fik Tude Å et nyt løb i 1867 (fig. 11 og 28).

Men et naturgenopretningsprojekt genskabte i 1994 Tude Å, som den var før 1867. Til højre ses rester af åløbet 1867-1994. I billedets forgrund Museet ved Trelleborg.

Foto 1999.

Turisme i det nye årtusinde

I forbindelse med årtusindskiftet vedtog Turistforeningens bestyrelse under betegnelsen "Turistpolitik 2000" en række målformuleringer, som danner grundlaget for foreningens daglige arbejde, og som er rettesnor for den markedsføringsindsats, turistbureauet praktiserer. Det store indsatsområde er en markant markedsføring af Vikingelandets seværdigheder, kombineret med shopping-turisme og kulturturisme.

Den 28. februar 2003 blev "Destination Storebæltskysten" stiftet. Det er et nyt turistsamarbejde langs Storebælt mellem Turist Team Kalundborg - Gørlevvejen og Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening. Formålet er at udvikle turismen i det vestlige Sjælland ved at sikre området den størst mulige synlighed. Det sker bl.a. med kataloget "Storebæltskysten".

Kulturturisme

Turismen er ikke længere en folkebevægelse. Den har udviklet sig fra hobby til business og er blevet en aktiv del af erhvervsudviklingen i



Fig. 47. Slagelse Kommune har ombygget byens gamle elværk (fig. 8 (36)) til Slagelse Musikhus med 408 siddepladser.
Foto 2002.

Vestsjælland. Ligge-på-ryggen-i-solen-turismen er også ved at være forbi. Turister stiller nu helt andre krav til et ferieophold. Turister rejser ikke bare, de ved, hvad de vil. Kulturen er rykket frem. Flere går i teater, til koncerter og ser på kunst. Turister ønsker at blive oplyst og engageret.

Slagelse er ikke blot Vestsjællands handelsby nr. 1. Byen har også udviklet sig til at være kulturturismens hovedstad i regionen. Det skyldes Musikhuset, Slagelse Teater, amatørteatret Krabasken, Musical Scenen og Antvorskov Hallen, hvor der er teaterforestillinger, koncerter og sportsarrangementer med håndbold på topplan.

I 2005 har Sct. Michaels Nat ti års jubilæum. Det er en fest, der arrangeres i et samarbejde mellem Turistforening, Kulturkredsen, Erhvervsforeningen, Cityforeningen, Kulturrødderne og foreningen Sct. Michaels Nat. Formålet med arrangementet er at vise den mangfoldighed af kulturelle og folkelige tilbud. Slagelse kan præstere. Det er en festlig aften med tusindvis af mennesker på gaden.

Der er inden for de seneste år sket en politisk opprioritering af turist-erhvervene. Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening modtager store tilskud fra de tre kommuner. I 2005 er tilskuddet 28 kr pr indbygger, hvilket svarer til godt 1,4 millioner kr. Udviklingen har medført, at det folkelige element i form af enkelt-medlemsskaber har måttet vige.

Fra at være en folkebevægelse har Slagelse - Hashøj - Høng - Turistforening udviklet sig til at være en interesseorganisation, der admi-



Fig. 48. Idrætshistorisk Værksted har i mange år indsamlet oplysninger om mere end 100 affortidens lege, spil og idrætter. På grundlag heraf er Gerlev Legepark åbnet som et nyt turismål i Vestsjælland. Gerlev Legepark lægger op til, at publikum deltager i de mange aktiviteter og videregiver derved en stor kulturarv.
Foto 2003.

nistrerer store offentlige tilskud. Disse midler anvendes til at drive et turistbureau, som både forestår en fælleskommunal markedsføring, og som er hele egnens servicebureau.

Turistforeningens arbejde kan sidestilles med den almindelige indsats på erhvervsudviklingsområdet.

Kommunalreformen - en udfordring for turismen

Efter Turistforeningens generalforsamling i 2004 valgte bestyrelsen Torsten Nielsen fra Høng til formand. Det medførte, at Mogens Pedersen, der havde været formand siden 1994, trak sig ud af bestyrelsen.

Men Torsten Niensens formandsperiode blev kun på et år. Han ønskede ikke at fortsætte på posten på grund af kommunalreformen, der medfører, at Høng Kommune bliver en del af en kommende ny Kalundborg Kommune.



Fig. 49. I sommerhalvåret er der på Trelleborg et væld af aktiviteter; der sammen med det tilhørende museum giver de besøgende et godt indblik i tilværelsen for tusind år siden.

Foto 2004.

Som ny formand valgtes i 2005 el-installatør Flemming Nielsen, Slagelse

Politikere i Høng Kommune havde ellers indgået en aftale med Slagelse og Hashøj kommuner om, at de tre kommuner skulle arbejde hen imod at danne en ny storkommune.

Hvis denne aftale var blevet ført ud i livet, ville den nye kommune være blevet identisk med Slagelse - Hashøj - Høng - Turistforenings virksomhedsområde. Men Høng Kommune stillede som betingelse, at den nye kommune ikke måtte udgøre mere end ca. 50.000 indbyggere. Da Slagelse Kommune efterfølgende accepterede, at både Skælskør og Korsør kommuner kunne komme med i storkommunen, besluttede kom-



Fig. 50. På Tågerupvej 4 i Høng Kommune åbnede Birkegårdens Haver i 1996 med en dansk - engelsk have og en japans inspireret have. Haveanlægget, der i 2005 blev udvidet med en H. C. Andersen Paradishave, har udviklet sig til Vestsjællands største turistmål med et årligt besøgstal på næsten 50.000.

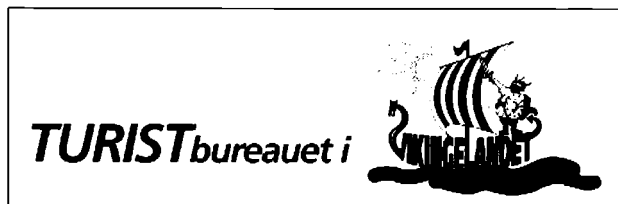


Fig. 51. Vikingelandets logo siden 1995.

munalbestyrelsen i Høng at lade en folkeafstemning afgøre Høng Kommunes fremtidige tilhørsforhold.

Næsten to trediedele stemte for, at Høng Kommune skal gå sammen med Kalundborg, Gørlev, Bjergsted og Hvidebæk i en ny Kalundborg Kommune.

De nye storkommuner realiseres fra 1. januar 2007, og dermed er det gode kommunale samarbejde i Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening slut; i hvert fald som vi kender det i dag. Turistforeningerne i Slagelse, Skælskør og Korsør kommer nu i samme kommune. Og i den nye Kalundborg Kommune, som Høng bliver en del af, er der turistforeninger i både Kalundborg og Gørlev.

Fremtiden må så vise hvilke fusioner og samarbejder, der kan komme på tale. Men det afgør turistforeningernes bestyrelser ikke alene. Da turistforeningernes arbejde er baseret på store kommunale tilskud, træffes afgørelserne reelt af de nye kommunalbestyrelser.

Måske vil der kunne etableres én fælles turistorganisation for de nye storkommuner langs Storebælt med flere decentrale turistbureauer. Så vil



Fig. 52. Slagelse - Hashøj - Høng Turistforenings bestyrelse i jubilæumsåret. Fra venstre Torsten Nielsen, Høng (formand 2004-05); turistchef Jørgen Rasmussen; formand Flemming Nielsen, Slagelse; Torben Jannerup, Slagelse; Lis Bager Christensen, Slagelse; Lillian Andersen, Slagelse; Carsten Lyngstrøm, Slagelse; Poul Buur, Slagelse; Torben C. H. Pedersen, Sørbymagle; suppleant Jørgen Hermansen, Esholte og suppleant Eigil Rasmussen, Slagelse (formand 1965-74 og 1976-94). Fraværende bestyrelsesmedlemmer: Mogens Gyldenvang, Høng; Tage Petersen, Slagelse og Lene Hansen, Flakkebjerg. Georg Hemmingsen foto 2005.

det turistfællesskab, som vi i dag kender mellem Slagelse, Hashøj og Høng kommuner, kunne fortsætte og udvides til et større geografisk område.

Turister tænker ikke i kommunegrænser. Det er derfor nærliggende at glemme al gammeldags lokalpatriotisme og i stedet indgå forpligtende samarbejdsaftaler. Det giver i reglen langt bedre resultater at samarbejde end at konkurrere.

Fremtidens turisme

Rygraden i fremtidens turisme i Vestsjælland må formodes at blive

- havet, som altid har virket dragende på turister,
- feriehusene, der ligger langs Storebæltskysten,
- den enestående natur, man møder på Røsnæs, ved Saltbæk Vig, omkring Tissø og på Reersø,
- de enkelte turistmål, såsom Birkegårdens Haver med et årligt besøgstal omkring 50.000, Trelleborg med omkring 30.000 besøgende og Gerlev Legepark med ca. 25.000 gæster.

Shoppingturisme vil altid være en væsentlig baglands-aktivitet for turisterne ved stranden.

Med den moderne infrastruktur opleves verden mindre. Vikingelandet ligger kun ca. 15 minutter fra Storebæltsbroen og ca. 60 minutter fra Øresundsbroen.

Turismen har de senere år udviklet sig meget konstruktivt i Slagelse, Hashøj og Høng kommuner. Af nye turistmål kan nævnes H. C. Andersen-museet i Slagelse, Vestsjællands Bilmuseum i Sæby, Buerup

Træskomuseum, Kragerup Gods, og Vilcon Hotel og Conferencegaard. Desuden har Anja Andersens håndboldprojekt gjort Slagelse kendt langt ud over landets grænser. Turistchef Jørgen Rasmussen har haft en finger med i det hele.

Turistbureauet i Løvegade 7 er godt gearet til fremtiden med fem fastansatte medarbejdere og et aktivitetsniveau på ikke mindre end 100.000 ekspeditioner årligt. I 2004 var omsætningen i turistbureauet mere end 9 millioner kr, og de tre kommuners turismeomsætning nåede over 240 millioner kr.



Fig. 53. Slagelse - Hashøj - Høng Turistbureaus personale. Fra venstre Malene Brusing, Tine Westh, Birthe Hansen, Janne Andersen, turistchef Jørgen Rasmussen og Mie Danielsen. Georg Hemmingsen foto 2005.

Bestyrelsesformænd

Trafikassistent H. M. Christiansen	1930-34
Fabriksinspektør Erik Drewsen	1934-36
Bryggeridirektør J. Chr. Fass	1936-39
Direktør Adolph Eff	1939-43
Bogtrykker Henry Nielsen	1943-54
Viktualiehandler Thorvald Nielsen	1954-61
Bogtrykker Erik Nielsen	1961-61
Konditor Svend Kragh	1961-63
Restauratør Ernst Hansen	1963-65
Direktør Eigil Rasmussen	1965-74
Fotohandler Knud Glavind	1974-76
Direktør Eigil Rasmussen	1976-94 (2. gang)
Sekretariatsleder Mogens Pedersen	1994-2004
Gårdejer Torsten Nielsen	2004-05
El-installatør Flemming Nielsen	2005-

Turistchefer

Poul Poulsen	1950-62
Fritz Togo Nielsen	1962-63
J. F. Legarth Iversen	1963-64
Jørgen Falck Henriksen	1964-67
Birgith Jensen	1968-76
Henning Klestrup	1976-83
John Sangild	1984-89
Eigil Rasmussen	1989-89
Troels Christensen	1989-91
Eigil Rasmussen	1991-92
Jørgen Rasmussen	1992-

Turistbureauets forskellige adresser

Schweizerpladsen 10 (Bøggilds Antikvariat)	1930-32
Gl. Torv 6	1934-50
Jul. F. Andersens Boghandel	1934-39
Viggo Stenbæks Boghandel	1939-50
Gl. Torv 1	1950-62
Fisketorvet 3	1962-67
Bredegade 8	1967-82
Løvegade 7	1982-



Lektor Bent Frandsen er født 1938
i Hvirring ved Horsens.

Student 1958 fra Rønde Studenterkursus.

Lærereksamen 1963 fra Holbæk
Seminarium.

Cand. scient. i biologi 1970 fra Køben-
havns Universitet.

Ansæt ved Høng Gymnasium 1970-99.

Bent Frandsen har skrevet følgende lokalhistoriske bøger:

- "Høng Gymnasium - en skole på vej".
(Høng Gymnasium, 1988).
- "Det gamle Høng i billeder".
(Høng Kommune, 1989).
- "Høng 1920-1966 i billeder".
(Høng Kommune, 1993).
- "Høng efter 1966 i billeder".
(Høng Kommune, 1996).
- "Løve Herreds Tingsted".
(Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening, 1994).
- "Mindesmærker i Høng Kommune".
(Slagelse - Hashøj - Høng Turistforening, 1995).
- "Træk af Høng Kommunes historie".
(Høng Kommune, 2001).
- "Folkets børn. 100 år med Høng Børnehjem og Høng Erhvervsskole".
(Høng Erhvervsskole, 2003).
- "Høng Landbrugsskole gennem 100 år".
(Høng Landbrugsskole, 2003).
- "Høng Håndværker-, Handels- og Industriforening gennem 100 år".
(Høng Erhvervsforening, 2004).
- "Høng Vandværk 1905-2005".
(Høng Vandværk, 2005).



ISBN: 87-984993-2-7